

UJKELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el.
— kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Búcsúterti szerkesztő: Hát-szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.
Csütörtök, 1937 szeptember 9.
5698. ÉV. XX. ÉVF.
TISRI 4. 203. SZAM.

Taxa postala
plátite in num.
No. 224718/929.
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
zsidóság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Kalózkodás

Hitler és Mussolini legutóbbi beszédekben az európai civilizáció és kultúra megmentéséről beszéltek.

Ezenfelül az európai béke és általában a világ béke iránti oltathatlan szerelmüknek adtak kifejezést.

Hogy Németország hogyan képzelte el és képzelte a civilizáció és a kultúra megmentését, azt megmutatta pár hónappal ezelőtt Guernicánál, ahol német repülőgépek bombái mekkorú asszonyok és gyermekek testeit tépték darabokra.

Ugy látszik, hogy Mussolini sem akar elmaradni a mentési munkálatokban, aminek legkétségtelenebb jele az, hogy a Földközi-tengeren cirkáló tengeralattjárói angol, román, török, görög és más nemzetiségű békés kereskedelmi hajókat támadnak oldalba és süllyesztenek el.

A kultúra és civilizáció megmentése tehát egyet jelent a kalózkodással, amit éppen a kultúra és civilizáció erőfeszítései szüntettek meg alig egy évszázaddal ezelőtt a tengerek biztonsága és szabadsága jogelvének proklamálásával.

Ezek a kalóztettek bizonyítják minden érvelésnél hangosabban, hogy a Róma-Berlin tengely diktátorai mit értenek az európai kultúra és civilizáció megmentése alatt.

Kétségen kívül nem a nemes értelemben vett kultúra és civilizáció megmentését akarják ők, hanem éppen ellenkezőleg: a kultúra és civilizáció összes vívmányainak, összes kultúrájának szétrombolását, amelynek romjain azután kiépíthetik hatalmi bázisukat, az összes többi népek szabadságának és emberi létjének elpusztítására.

A Róma-Berlin tengely civilizációja és kultúrája a kalózkodás civilizációja és kultúrája volna, amely a maga önis céljainak érdekében nem tekint se életre, se vagyontá és amely jognak csupán az erőszak jogát ismeri el. Mint a középkor kalózái.

Lemondunk

A külföldi németek stuttgarti kongresszusán Göring harciasan proklamálta, hogy a német cégeknek külföldön sem lehetnek többé zsidó képviselői. És nem kevésbé harciasan hozzátette, hogy amennyiben erre az intézkedésre a zsidók bojkottal válaszolnának, úgy a Németországban lakó zsidók fogják megfizetni mindazon károkat, amelyeket a németek külföldön elszenvednek.

Az Univerzál azonban sietett felkapni és továbbrútni az országban Göring kijelentéseit.

„Romániában — írja a lap — ellenőrzött statisztikák szerint német cégeknek hater zsidó képviselője működik, akik semmilyen okot nem találnak arra, hogy abbahagyják üzleti összeköttetéseiket a hitlerista Németországgal.”

Ime tehát a román munka számára megnyílik hater munkahely, hater kereseti lehetőség, minden agresszív intézkedés nélkül, anélkül, hogy bárkit is molesztálnánk, mert hiszen a kezdeményezés nem tőlünk indult ki.

Az Univerzál jellemző kommentárjai néhány keserű reflexióra adnak alkalmat.

Kétségtelenül találhattak volna okot a német cégek zsidó képviselői arra, hogy megszakítsák az üzleti összeköttetéseiket a hitlerista Németországgal. Elemi zsidó méltóságérzetnek kellett volna diktálnia, hogy zsidók ne álljanak a náci üzleti érdekeinek szolgálatában. És fölöttébb szomorú, hogy Göringnek kellett erre a lehetetlen helyzetre figyelmeztetni a német cégeket és zsidó képviselőiket egyaránt.

Az Univerzál örülhet a hater kereseti lehetőségnek, mert készséggel engedjük át őket. Igaz, hogy az Univerzál bevallása szerint nem igen lesz kinek, miután a kereskedelmi akadémiák végzettsé válnak mindenki számára hivatalnokok lettek, de nem ez a lényeg. Lemondunk ezekről a hitlerista kereseti lehetőségekről.

Csak Göringnek a bojkottal kapcsolatos fenyegetéseit nem értjük sehogysem.

A zsidók bojkottal fognak válaszolni egy ilyen intézkedésre?

De hiszen a zsidó képviselők leépítésével a hitlerista Németország önmaga szervezi meg a német árúk ellen a legkíméletlenebb és leg-

A Földközi-tengeri olasz hajók kalózkodása megbénította Constanta kikötői forgalmát

Moszkva újabb jegyzékében fenntartja összes vádjait az olasz tengeralattjárók ellen

Berlin és Róma utólag elfogadta a meghívást a közép-tengeri értekezletre. Az angol minisztertanács kidolgozta a Földközi-tengeri értekezlet programját

Az elmúlt két nap alatt ismét súlyos külpolitikai események zajlottak le a spanyol polgárháború ügyével kapcsolatban. A földközti-tengeri kalózkodások annyira izgatottá tették a hajózás és a tengerek szabadsága ügyében érdekelt hatalmakat, hogy ebben a légkörben mintegy az is érthetővé válik, hogy a szovjetországi kormány éleshangú jegyzékben fordult az olasz kormányhoz,

amelyben nyíltan megvádolta Rómát azzal, hogy a Földközi tengeren elszülészett két orosz gőzöst olasz tengeralattjárók torpedózták meg.

A szovjet-jegyzék érthető izgalmat váltott ki az olasz sajtóban, de Londonban és Párizsban is s már-már úgy látszott, hogy a helyzet felborul s a közép-tengeri hatalmak nyílt értekezlete eredménnyel nem lesz megtartható.

Olaszország tegnap még azt hangoztatta, hogy a szovjettel nem ül le semmiféle tárgyalásztalhoz.

Mára azonban — meglepő fordulatként — úgy a római, mint a berlini kormányok közölték Párizsban és Londoban, hogy mégis résztvesznek a közép-tengeri hatalmak értekezletén,

Olaszország és Németország mégis résztvesznek a közép-tengeri értekezleten

Annak ellenére, hogy tegnap még az a hír járta be a világsajtót, hogy Olaszország és Németország nem vesznek részt a Genf melletti Myonba összehívott közép-tengeri értekezleten, mert az orosz kormány által Rómához intézett jegyzék ezt lehetetlenné tette, mint újabb jelentik Rómából, Olaszország és a Harmadik Birodalom egyöntetűen ugyancsak elfogadták az angol-francia meghívást a földközi-tengeri értekezletre. Az angol kormány római megbízottja utján ugyanis megnyugtatta Mussolinit abban az irányban, hogy semmi körülmények között nem fogják megengedni, hogy a Szovjet olaszellenes akcióra használja fel a földközti-tengeri értekezletet.

A szovjetkormány újabb Rómához intézett jegyzékében megismételte vádjait

Újabb római jelentés szerint a szovjetek itteni ügyvivője ma délelőtt 10 órakor újabb jegyzéket terjesztett Ciano gróf elé, amelyben az orosz kormány kijelenti, hogy elégedetlen az olasz kormány által adott válaszal és fenntartja vádjait.

Mint Rómából jelentik, a második orosz jegyzék, amit ma nyújtottak át Ciano külügyminiszternek, jelenleg tanulmányo-

nyilvánvalóbb bojkottot. Milyen mértékben lesz a németországi zsidóság felelős azért, ha a külföldi országokban a német árúk terjesztéséhez nem fog többé hozzájárulni a zsidó szervező erő és ha kikapcsolják belőle az összes zsidó kereskedőket?

rimi annál érdekesebb, mert Moszkva az olasz kormány visszatérítő jegyzékére adott újabb válaszában megismételte, hogy azon magyarázatok kalózkodásával kapcsolatban emelt vádjait és összes többi állításait is fenntartja.

Egyébként a holnapután megnyíló népszövetségi ülészakon újra tárgyalásra kerül a spanyol kérdés, aminek külön szövegében, hogy az angol Negrin spanyol miniszterelnök és Eden angol külügyminiszter is résztvesznek.

Nagy külpolitikai jelentősége van annak a beszédnek is, melyet Leon Blum francia miniszterelnök mondott a napokban s amelyben bejelentette, hogy a spanyol polgárháborúval kapcsolatos külpolitikai elképzeléseit az idő és az események nem igazolták.

Párizs és London a közép-tengeri helyzet gyors tisztázására törekszik s Róma és Berlin, illetőleg Moszkva magatartásától függ, hogy a hajózás biztonsága helyreállítható lesz-e, vagy pedig az anélkül is végleg elmérgesedett helyzet katasztrófálisan fog alakulni.

A legújabb eseményekről alábbi tudósításaink számolnak be.

zást tárgyal képezi a kormány részéről. Politikai körökben azt állítják, hogy a kormány nem fog semmilyen választ adni erre a jegyzékre, ami szerintük nem tartalmaz semmi újat az előzővel szemben. Egyébként a Stefani diplomáciai szerkesztője a következő megjegyzéseket fűzi a készülő közép-tengeri értekezlethez:

„Mint híre járt — az olasz kormány kedvező magatartásra helyezkedett a földközti-tengeri értekezlet ügyében, de a szovjetek kihívó gesztusa, amit Olaszország határozottan elutasított, új helyzetet teremtett. Római hivatalos körökben szükségesnek tartják, hogy az értekezleten más államok, így Lengyelország és Portugália is résztvegyenek. Ezen tanácskozássok a londoni benemaratkozási bizottságban is lebonyolítást nyerhetnek, ahol Olaszország folytatni kívánja közreműködését.”

Londonból jelentik, hogy szerda délelőtt 11 órakor minisztertanács ült össze, amelyen lord Hailsham kivételével a kabinet összes tagjai jelen voltak.

Jólétesült angol politikai körök azt hiszik, hogy a mai minisztertanácscon ki-

(Folytatása a nyolcadik oldalon)

Az önbojkottnak egy ilyen formájával szemben nem felelhet a németországi zsidóság. De talán a németországi zsidóság sokkal szegényebb is ma már annál, sem hogy finanszírozhatná Hitler és Göring összes politikai és gazdasági baklövéseit.

VILÁG TUKRE

Kína és Európa

Irla: Winston Churchill

Nemcsak a brit birodalom és Amerika, de az európai államok nagyrésze is élénk érdeklődéssel kíséri a kínai eseményeket. Kínát hosszú évek sora óta levelenként eszi Japán, mint az árticsókat. Egyik tartományt a másik után igazza le és nekünk mégis mindig azt mondják, hogy Kína lép fel támadóan.

Japán kormányformája katonai parancs uralom. Nem hadi mánások, vagy hadvezérek diktatúrája uralkodik ott. A hatalmat tápláló erők forrása a hadsereg titkos társaságaiban keresendő, amelyek egy szertelenségig tulzó hazafiság nevében legyilkolnak tábornokokat, ellentábornagyokat, akikről azt gondolják, hogy pipogyaéknak bizonyulnának Japán hódító és terjeszkedő vágyainak megvalósításában. Csak a császár félig misztikus tekintélye parancsol rájuk bizonyos mértékű tiszteletet és tartózkodást.

A japán haditengerészet ebben a században hatalmas fejlődésnek indult, erejének aránya az angol vagy az amerikai haditengerészethez olyan, mint 3:5. Óriási kiterjedésű tengerek választják el Japánt a többi tengeri nagyhatalmaktól és ez szinte verhetetlenné tette flottáját a saját vizein és a Csendes óceán ázsiai partjain. Nincs ma hatalom, amely kiadalmaskodni tudna a japán Sárgea tengeren; legfeljebb igen hosszú előkészület után vállalkozhatna erre egy másik hatalom. Amerika és Nagy-Britannia együttműködésének évek hosszú során át és ha támogatná őket Szovjetország, kialakulhatnának helyzetek, amelyekhez Japannak alkalmazkodnia kellene. Azonban Amerikát nagyon lefoglalják belső gazdasági problémái, Anglia pedig — Mussolinival a hátában a Földközi tengeren — hosszú ideig nem lesz képes többre, mint tartani Singaport és Ilymódon biztosítani összeköttetését Ausztráliával.

Meg kell jegyezni, hogy Singaport annyira van Japántól, mint Portsmouth Newyorktól. Nyilvánvaló tehát, hogy ha Japán megtámadja Singaport, ugyanolyan nehézségekkel kell megküzdenie, mint Angliának, vagy Amerikának egy Japán ellen indított támadás esetén. Ezeket a tényeket figyelembe kell venniük, mert ezek irányítóan hatnak — vagy legalább is kellene, hogy hassanak — politikánkra a Távolkeleten.

Kína sorsa kétségkívül igen sajnálatraméltó. Megütözést és nagy szomorúságot keltett Angliában és Amerikában, hogy újra megtámadták ezt a ha nem is nagyon rendszerető, de békés és szorgalmas népet, amely eddig is verejtékesen küzdött léteért és amelynek vállaira még súlyosabb terhek nehezednek most. Mindenként felháborított annak az ügyetlen kínai pilótának borzalmas tragédiája, aki Japán hadihajóknak szánt óriási bombáit egy angol szállóra dobta és halálosan megsebesítette és megcsönkította honfitársainak százait. A megsebesült, eszeveszveten futkosó kínai sárkány, amely vadul száguld össze-vissza, halálra sebzí önmagát és megtámadja még a barátságos indulatu amerikai hajót is, végtelenül sajnálatraméltó jelenség.

De van egy másik oldala is a dolognak. Majdnem négyszázmillió kínai él a földön, Emberanyaguk kivételes fizikai erejű, szívós. Tudnak menetelni messze távolságokra, teherbíróképességük nagy. Civilizációjuk, kultúrájuk igen régi s főleg magas értelmi fejlettségben, részben pedig csodálatos kötelességűdásban jelentkezik. A katonai hivatást azonban a legalacsonyabbrendűnek tartották eddig, amire em-

SZEPTEMBER 5.
ek
a?
zik
őre?
netek megszünte-
a kopaszodás meg-
és komoly szer az
Petrol
hajszesz
és
Petrol-
szappan
örön lerakódó zsira-
és táplálja a fej-
a fényt és kellemes
A fejbőr naponta
szőlendő és heten-
etrol szappannal meg-
asandó,
ában és gyógyszer-
kapnató.
ték a fogarasi
ácsot
ber 4. A belügyminisz-
felügyelők jelentésének
te az augusztus 28-án
si községi tanács műkö-
beadott fellebbezés le-
bizottságot neveztek ki
szvári központi revízió
függ nemcsak a város
egyefőnök helyzete is.
nagy hirtelen
bucuresti
gában
Ma délbén idős ur fog-
városi bodegában. A
Egyik zsebéből fény-
gette. Ebben a pillanat-
ant. A pincér megállap-
meghalt. Ertesítették a
állapították, hogy a ha-
rokkant örnaggyal azo-
nyképét nézte. Halálát
Rózsika és Moldová
atársá jegyesek.
Zoltán
ari kézi-
nyv
brával I. Matematika
orlati rész. IV. Által
zabvány költségvetés
nkötésben Lei 1.155.
GE ná
Cluj
ny jegyzéket!
v. és Lapkászó K.
ta Baron L. Pop
am: 18-60.
URAZ

Horrorral

palesztinai

raptak. Ezekkel a...
solatosan egy sza...
tiltakozását jelen...
ánybiztosnál. Ro...
er is közbejárt ér...
ló sajtó tiltakozik...
ztatások ellen. A...
még csak módot...
albijüket bebizo...
ében emiatt nagy...
ly uccai demons...
re. A sajtó megál...
America" és „Be...
harmincegy tag...
s táborba. A Mor...
távirata szerint a...
talanitóvá válik...
abaddá tette a pa...
számára. Bar nem...
gy az utóbbi idő...
sidók lettek volna...
hogy a zsidó ön...
van. A rendszeret...
nt kívánják, hogy...
ezőivel szemben a...
en fel.

ENTION!!

press

eteket

szovjeteleues

zódéses viszony...
zággal. Goga meg...
y tervét a román...
sége szimpátiával...
egbeszélés során...
utján szerzett ta...
pedig a Mussor...
kozásairól. Végül...
sta szervezeteket...
kultakkal együtt...
ágnak minél szé...
a pártba és kije...
kormány után...
ek hatalomra.

salkura

sten

Magyar...
vezmény a...
szállodai lakás...
kiszolgálás...
ügyelet, kör...
rendelmények...
ők az

si és Idegen-

zes irodában.

ECONOMIA, 23.

Dr. Fischer József nyilatkozik a Curentul Palesztina-ankétján

A volt zsidó képviselő szembeszáll az antiszemita vádakkal és hamisításokkal. Palesztina befogadóképessege és Románia „tehermentesítése”

„Akárhogy is dölne el Palesztina sorsa, ez nem érintheti az ittélő zsidóság jogait és egzisztenciáját”

Bucuresti, szeptember 8. A Curentul Palesztina-ankétja során vasárnapi számában dr. Fischer József volt országgyűlési képviselő, a Zsidó Párt erdélyi tartományi elnöke nyilatkozatát közli. Dr. Fischer József higgadt és méltóságos hangon száll szembe az anket során elhangzott kirohanásokkal és megkapó szavakban mutat rá a romániai zsidóság tragikus helyzetére és annak mélyebb, történelmi okaira. A nyilatkozat, amely egy igaz, becsületes és nyílt zsidó álláspontot képvisel a lap hasábjain túl is folyó nagy vitában, a következőképpen hangzik:

A romániai zsidóság fájdalmas megtelepedése

A Curentulnak Palesztina felosztásával kapcsolatban rendezett ankétja kétségtelenül jelentékeny kiindulási pontja a romániai zsidók kérdésének alapos megvilágításának. Ugyanakkor azonban ez az anket fájdalmas csalódást jelent a zsidó lakosság számára. A romániai zsidóság, amely megrázta az az atmoszféra, mely néhány fontos közéleti férfi nyilatkozatából árrad, akikről joggal várhatta a felvetett kérdés más szemben való elbírálását.

A zsidók kérdésének létezését — mely nem is annyira súlyos, mint amennyire bonyolult és komplex — a nemzeti szellemű zsidóság évtizedek óta hirdeti. Már 1929-ben, a parlament szövegéről rámutattunk mi is erre a nyilatkozatban, amelyet az akkor megalakult zsidó parlamenti klub nevében felolvastunk.

A nyilatkozat fölött azonban napirendre tértek az összes politikai pártok. Sőt, akadnak egyesek, akik az alkori, a nemzeti parasztpárt uralmára jövetelével teremtett demokratikus közhangulatban nem tudatosan hízog jelzőkkel illették, amikor hangsúlyozták,

hogy mint lojális és munkás kisebbség akarunk közreműködni az ország fejlődésében. Mint ennek a szempontnak a képviselőit, az ország zsidósága háromszor egymásután kiüldött a parlamentbe és bizonyította, ezzel, hogy ugyanilyen elvek irányítják és ugyanilyen eszmék hatják át.

Mit akar a zsidó lakosság?

Mi volt 1929-ben tett nyilatkozatunk igazi jelentősége? Hogy az ország zsidó lakossága etnikai kisebbségnek minősíti magát és nem akarja „bíró” vagy „vezető” szerepét arrogálni magának az uralkodó nemzet alapvető dolgaiban, nem akar „kulturális veszélyt” jelenteni, annál kevésbé, mert saját kultúrájának fejlesztésére törekszik — de ugyanakkor követeli a többi etnikai kisebbségnek is biztosított jogokat és szabadságokat, amit a román nép olyan nagylelkűséggel garantált és amelyeket a nemzetközi szerződések biztosítanak. Igaz meggyőződésünk, hogy csak ez az őszinte magatartás vezethet a románok és zsidók közötti kapcsolatok rendezéséhez és csak ezen az uton lehet eljutni a mai feszültség kiküszöböléséhez. Ez volt állandó álláspontunk és ez marad a véleményünk, függetlenül az utóbbi időben lábrakapott agitációktól.

Ami Palesztinát illeti, állítottuk, hogy a zsidó lakosság nagy többsége felismerve egy nemzeti és társadalmi megújulás szükségességét, elengedhetetlennek tartja megszervezni és támogatni, különösen a zsidó ifjúságnak Palesztinába, a mindenütt élő zsidóság nemzeti otthonába való kivándorlását, véget vetve ezzel egy szerencsétlen és természetellenes helyzetnek, amelybe ez a földművelő nép a világ minden sarkába való szétszóródása következtében kényszerült.

Románia érdekelt fél Palesztina felépítésében

Az önké kérdésére teljes határozottsággal válaszolom, hogy Románia érdekelt fél a zsidó Palesztina létesítésében, mely egyre fontosabb piaca a román termékeknek. Nem kétkedem benne, hogy Románia képviselője teljes erővel hallatni fogja szavát a Népszövetség előtt a Palesztinába való minél szélesebb kivándorlási lehetőség megerősítése érdekében. A cionista kongresszus ugy is határozott, hogy tárgyalásokat kezdeményez az angol kormánnyal zsidó állam létesítésére, még Palesztina esetleges felosztása árán is.

Ez a zsidó állam szűk területe ellenére, a szakértők számítása szerint a következő husz évben közel kétfélmillió zsidót tud befogadni. Ha tehát nem is jelent végleges megoldást a 16 millió zsidó számára, akik a föld területén élnek, nem igaz az sem, hogy „Stúdió-ország” lesz, ahogyan azt egyesek bagatelizálni igyekeznek, nem is szóval a jövő lehetőségeiről, melyek további millió zsidók befogadására tesznek képpessé.

Mit jelent Palesztina

Alhatatosan beszéltek az anket során más települési országokról is. A zsidók lesznek az első, akik tanulmányozni fogják egy hasonló megoldás lehetőségét, ha Palesztina nem bizonyul megfelelő és azonnali otthonnak az egyes országokból kivándorló számára. Ha a zsidóság mégis ragaszkodik Palesztinához, ez azért történik, mert a Szentföld számukra nemcsak menedéket jelent: Palesztina a kulturális és nemzeti újjászülés fókuszává fejlődik a világ minden részén szétszórt zsidóság számára, központtá, ahol egy évszázadokon át elfelejtett és egy új életet kezdő ifjúság által feltámasztott saját nyelv és kultúra fejlődik. Az az ifjúság teremti meg ezt, mely „vidáman menetel ásóval a vállán, erőteljesen lépked a kemény barázdákon, amelyeket tenemtő munkájukkal termékenyitettek meg”, ahogyan azt Manolescu professzor oly helyesen látta meg.

Ez a Palesztina még szűk keretei között is közreműködhetik az anket során olyan gyákran kért „mentesítésen” mégpedig, mint a fentiekből is kiderült, a zsidóság többségének saját kezdeményezéséből.

Hogy keletkezik az antiszemitizmus

Ami a Curentul ankétjának további kérdéseit illeti, rá kell mutatnom arra, hogy a zsidók kérdésének kifejlődése, az antiszemitizmus kialakulásának hangsúlyozása társadalmi jelenség, amely szín

te matematikai szabályszerűséggel jelentkezik bizonyos környezetben, társadalmi helyzetben és bizonyos gazdasági előfeltételek mellett. A zsidók tragédiája a zsidó állam lerombolásával kezdődik. Azóta mindenütt, mint eltűrt kisebbség élnek. Számos munkakört zártak el állandóan és hermetikusan előlük és így társadalmi rétegződésük deformálódott.

Ez az a társadalmi ok, mely a gazdasági krízis egy bizonyos fokán nálunk is kitermelte a zsidók kérdést. Szerencsétlenségre azonban a zsidók kérdést nálunk elmulasztották, főleg azzal, hogy létünket néhány gazdag zsidó prizmáján keresztül ítélték s ítélik meg, „szerencsétlen befolyásunkat” pedig néhány újságíró és író keresztül, akik már rég elvesztették minden kapcsolatát a zsidó lakosság igazi szükségleteivel és célkitűzéseivel. Ezekért vonják felelősségre az egész zsidóságot, mely nagy többségében a legnagyobb nehézségek között él, mert elsősorban érintik egzisztenciájában a gazdasági krízis következményei.

Nem a zsidók szaporodtak

Mert nem a zsidóság szaporodtak oly fenyegető mértékben, mint ahogyan olyan sok válság hangoztatja ezen az anketon. A zsidók száma az utóbbi években alig változott. Ha a probléma mégis felvetődik most, olyan határozottsággal, ez azért történik, mert a szabad helyek száma csökkent a gazdaságban, a kegyetlen gazdasági krízis ismételt támadásai következtében, melyek leginkább a zsidók számára nyitva hagyott tevékenységi ágakat érintették.

Ime, a mai elégtelenségek igazi háttere. Pedig a tőlünk követelt munkahelyek többségét olyan tömeg foglalja el, mely szegény maradt és mely nehezen dolgozik a mindennapi kenyer megszerzésében. Akik bennünket irigyelnek, kutasassák ki egyszer a máramarosi havasok között, a bucaresti gettóban, vagy a beszarabiai steppekben élő zsidó tömegek nyomorát, elképesztő társadalmi és egészségügyi életfeltételeit, hogy hűségnek képet nyerjen magának ezeknek a tömegeknek a „prosperitásáról”. Azok pedig, akik bennünket in produktivitással vádolnak, győződjenek meg arról a máramarosi mezőgazdasági és famunkások, a beszarabiai zsidó parasztok, vagy a mindenütt élő kisiparosok és kiskereskedők láttán, akik hasznossá tudták tenni magukat végtelen mostoha körülmények között is a gazdasági életben.

Nyilvánvaló, hogy a mai közhangulatért, mely

„hangsúlyozottan antiszemita magatartást vesz fel” legkevésbé ez a tömeg felelős. Az antiszemita áramlatot nálunk állhatatos propaganda teremtette meg, mely nem válogatta az eszközeit és amelyet bizonyos nemzetközi események is befolyásoltak. Az a körülmény, hogy ilyen súlyos visszhangra talált ez a propaganda, a fentnevezett okoknak a zsidóság szerencsétlen életfeltételeinek és rákényszerített egyenlőtlen társadalmi étegződésének tulajdonítható.

Hamis adatok halmaza

Ezt az áramlatot táplálta azután az az adathalmaz, mely azt igyekezett bizonyítani, hogy a háború után nagyszámú zsidó hatolt be az országba. Ezek az adatok a tárgyilagos vizsgálat tükrében teljesen valótlanok fogynak bizonyolni. Elmltsünk csak fel egy példát: az egyik államférfi, volt miniszter és pártelnök a parlament szövegéről állította, hogy egy vizsgálat során Máramarosban 65 ezer külföldi zsidót talált. Nost, három évvel e vizsgálat után, a népszámlálás egész Máramarosban 38 ezer zsidót számlált össze. Általánosságban teljesen jogos volt az a megállapítás, hogy ennek a kérdésnek az adatait nem tanulmányozták és nem ismerik nálunk. A közvéleményt állandóan félrevezetik igen kétesértékű statisztikák közlésével.

Elfelejtik azt is, hogy a határok kiegészítésével Románia földjére a többi kisebbségekkel egyidőben mintegy 600 ezer zsidó került a csatolt területekről, akik közül az erdélyiek s a bucovinaiak több, mint félmillióval a teljes polgárjogok birtokában vannak. Ennek a zsidó lakosságnak az átkapcsolása reális hász not hozott az országnak. A csatolt területek román vezetői meg fogják erősíteni, hogy ezeknek a zsidóknak a többsége sietett bekapcsolódni a román állam gépezetébe, azonosították magukat az uralkodó nemzet érdekeivel, politikai célkitűzéseivel és így fontos tényezőivé váltak e tartományok konszolidálásában.

Euceritet, bőrerősítő szert tartalmaz.

A reális megoldás

sának. A román néppel való együttélésük szociálpolitikai kérdés, jellegzetesen kisebbségi probléma, éppen úgy, mint a többi kisebbségké. A román politikai és gazdasági esőbb-ség jogát mi nem vitattuk el, nem is igényeltük, hogy elfoglaljuk az autochton kulturális alkotás helyét. Ezzel szemben ezeknek a tartományok zsidó lakossága nagy figyelemmel kísérte a román kulturális jelenségeket, támogatva a román lapoknak és könyveknek a terjesztését ezeken a területeken.

Összegezve: ha igaz az, hogy a palesztinai zsidó nemzeti otthon létesítése államszükségtség, ahogyan azt a Curentul ankétjának résztvevői ugyszólván egyhangulag állították, mindenesetre tény, hogy ez mélyen érintett zsidó szükségesség is. Bámi is azonban Genf álláspontja ebben a kérdésben, az elfogadandó határozat nem érintheti a zsidó jogait azokban az országokban, ahol élnek. Annál kevésbé hozhatja magával munkásemberek tízezreinek deklarációját, mert nem jogos, nem méltányos és nem is az ország érdekeibe vágó, hogy kebelében a kétségbeesés és a nyomor fészkeit teremtesse meg. A román állam fejlődésében, természetesen kincseinek feltárásában és értékesítésében még hasznát láthatja ezeknek az elemeknek a közreműködésében. Tudni kell azt is, hogy bármilyen jelentőséget is tulajdonítsanak ennek a „tehermentesítésnek”, ez nem lehet tartós megoldás a román nép számára. A reális megoldás csak a román elem, kulturális, főleg pedig a paraszti tömegek társadalmi és anyagi jólétének emelkedésével képzelhető el.

Ez már azonban nem függ a zsidók kérdéstől. A zsidó lakosság pedig tiszteletben tartva az önmaga által, mint etnikai népkisebbség által meghuzott természetes demarkációs vonalat, teljes és maradéktalan támogatását fogja nyújtani a román államnak, segítve abban, hogy magas történelmi hivatását betöltse Európának ebben a sarkában.

Select Nozgo CONRAD VEIDT egyetlen filmje: GYANUS NŐK izgalmas kémdráma a világháború idejéből. A női főszerepet az Erzsébet királynő filmből ismert szép VIVIAN LEIGH alakítja nagy sikerrel. Műsoron kívül hangos hirdó!

Hol vagy Eszter?

Német regény és film készül a tiszaezslári vérvadpörből

Budapest, szeptember 8. A budapesti német követségen keresztül hetekig tartó igen komoly, alapos, minden részletkérdésre kiterjedő és a legnagyobb körültekintéssel végzett tárgyalások után végre létrejött a megállapodás, még pedig nem röpke szóban, hanem az úgy nagy horderejűségéhez méltóan, pontról-pontra írásban foglaltva — schwarz auf weiss — nehogy még a legjelentéktlenebb kérdésben is valami vita támadjon.

Hogy miről van szó? Hogy mi az ily alaposságot és körültekintést kívánó, helyesebben követelő ügylet? Végre, végre sikerült Bary szerkesztő urnak, — aki egyenes leszármazottja a szomoruemlékü tiszaezslári per vizsgálóbírójának — egy német könyvkiadó céggel megállapodásra jutni a tiszaezslári vérvadpörrel népszerű formában és stílusban írt regényének német nyelven, milliós példányszámban leendő kiadására, valamint a regénynek filmre való átdolgozására vonatkozólag... A megállapodás értelmében a kiadó jogosult a kéziratot tetszése szerinti változtatásokat, hozzáfűzéseket, rövidítéseket, sőt esetleg a tényekkel ellenkező beállításokat is eszközölni, csupán egyetlen fejezethez nem szabad nyulnia a kiadónak, ahhoz a fejezethez, amely az eredeti

kéziratban ezt a címet viseli: „Hol vagy, Eszter?” (T. I. Solymosi Eszter) Szerzői önérték, vagy a szerzői jog tiszteletben tartása, avagy talán az indította-e a szerzőt erre a kikötésre, hogy a kérdéses fejezettel a legteljesebb mértékben meg van elégedve maga is, különös tekintettel a mű céljára — nem tudjuk, mert e megszorító kikötés minden indokolás nélkül lett felvéve a megállapodásba. Reményünk van rá, hogy a német kiadó teljes mértékben respektálni fogja a szerző jogait kikötését, s így rövidesen, minden zökkenő nélkül napvilágot lát német nyelven az egyszerű népek üdvözlő lelki táplálékul szánt mű, melyet minden valószínűség szerint, hamarosan terjeszteni fognak a sváb falvak lakossága között, hogy így legyen majd az exportcikkből importcik.

Nem rossz üzletemberek a német kiadók.

Legjobb ARCSZÉPÍTŐ A Dr. BIRO-féle HAVASI GYOPÁR KRÉM Eltünteti a szeplőt, kisimítja a ráncokat. Kérje minden szaküzletben!

Összeült az angol tudósok nagy konferenciája

A hosszú élet titka, a diktátorok hatalma, a láрма mint társadalmi csapás, a kártékony történelem-tanítás, a színvak férfiak az érdekes előadásokban

Nottingham, szeptember 8. Mint minden évben, néhány napra most is az első helyet foglalja el a tudomány Anglia érdeklődésében s háttérbe szorítja a legnagyobb politikai eseményeket is. Híres őszi konferenciáját tartja az angol tudósok hatalmas egyesülete, a British Association. ezúttal Nottingham-ben. Ilyenkor számolnak be a tudomány legkülönbözőbb területein dolgozó kutatók egy év munkájáról. Ezek a tudományos közlések, az angol tudomány szellemében, a legszorosabb kapcsolatban állanak a mindennapi élet dolgaival.

A férfi a gyengébb nem

F. A. E. Crew edinburghi professzor a nemek arányáról tartott előadást az élettani osztály gyűlésén. Kijelentette, hogy 1935-ben minden 100 újszülött leányra 105,6 fiú esik. Az idősebb korosztályokban azonban a nemek aránya lényegesen megváltozik. 15-19 éves korban körülbelül ugyanannyi a lány, mint a fiú, 20 és 24 év között pedig már a nők száma meghaladja a férfiakét. 85 éven feletti kortól kétszer annyi nő ér meg, mint férfi. Ezekből a tényekből azt a következtetést vonja le Crew professzor, hogy a férfi gyengébb nem. A világra születni veszélyesebb kaland a férfi, mint a nő számára, a nemek szerint válogató halandóság nemcsak a születés után, hanem már a születés előtt is a férfiak rovására működik. A hosszú élet legbiztosabb receptje az, hogy nőnek születünk.

A nők politikai hatalma — folytatta aztán Crew professzor — a mienkhez hasonló demokráciában, mely nem akar különbséget tenni a nemek között, kisebb, mintsem számárányában várható volna. Annak a reményének adott ezután kifejezést, hogy a belső szekrécióra vonatkozó ismeretek haladása talán megadja a lehetőséget az orvostudománynak arra, hogy vegyszerek segítségével kiegyenlítsse azt a hátrányt, amely most a férfiakra hárul.

A diktátorok hipnotizálják a népet

W. Brown, a kísérleti lélektani intézet igazgatója a hipnotizmusról beszélt. Véleménye szerint a diktátorok olyan hatást gyakorolnak a népekre, mint a hipnotizőrök az egyes emberekre. A modern pszichológia nagyban hozzájárul azoknak a módszereknek a megértéséhez, amelyeket Németországban és Olaszországban alkalmaznak.

Zsufolt terem hallgatta G. W. C. Kaye előadását a lármáról. A tedingtoni fizikai intézet igazgatója előadását illusztrációkkal is kísérte. Munkatársai egész halom autódudát, szirénát, hangszórót, motorbiciklit alkatrészt és egyéb láрмаokozó szerzesimot hoztak be a terembe. Az előadó kijelentette, hogy Anglia lassan tudatára ébred, milyen társadalmi csapás a haszontalan láрма.

Vannak olyan emberek, akik habozás nélkül károsnak tartanak minden zajt, amelyet valaki más kelt s vannak ismét olyanok, akik — úgy látszik — teljesen közömbösek minden lármával szemben, sőt gyakran úgy viselkednek, mintha tühethetlennél találnák a csendet. A tulhangos autóduda teljesen haszontalan lármának bizonyult s nem szaporítottak a balesetek, miután a közlekedési minisztérium tiltotta az éjszakai dudalást.

Ha le akarjuk küzdeni a fölösleges lármát, először is a lármaforrásokat kell felkutatnunk és aztán a lármázó szerzesimotokat lehetőleg olyanokkal kell helyettesítenünk, amelyek csendesebben viselkednek. Már igen sok csendfogyót ismerünk, amelyekkel zajtalanítani lehet ipari gépeket és eljáráásokat.

Előadása közben Kaye sorban megszólitotta a lármaforrásokat. A gyűlés résztvevői előre tudták, hogy mit fog cselekedni, ezért sokan vattát tömtek a fülükbe, mielőtt megkezdődött a lármáról szóló lármás előadás.

Wells a veszedelmes történelem tanításáról

H. G. Wells, a világhírű író a történelmi oktatás hibáiról beszélt.

Azt hiszem, az őrlít, támadó nacionalizmus, mely manapság elpusztítással fenyegeti a civilizációt, nagyrészt a történelemoktatásnak köszönhető. A történelem tanítói nagy lelkesedéssel szokták méltatni a történelem barbár korszakait. Folyton arról beszélnek, hogyan győztünk, hogy növekedett birodalmunk és hogy aránylag milyen remekül élünk. A megszokástól nem vesszük észre, hogy az ilyen oktatás hogyan fertőzi meg a fiatal lelkeket a nemzeti önzés krónikus és majdnem gyógyíthatatlan betegségével. Hasonlóan kártékony a baloldali tanárok alattomos hazafiatlansága is.

Sokkal szebb dolgok is vannak a történelemben, mint például II. Henrik és Becket viszálja. A régészek felfedték az ősi civilizáció emlékeit, a pap, a király, a földműves, a harcos szerepének fejlődését, a kő, a réz és vas egymásrakövetkezését, az ut, a ló és a hajózás felbukkanását s primitív közösségekben. Sokkal helyesebb volna, ha ilyenekre tanítanák a fiukat és lányokat. A régi civilizáció életének méltatása után kellene csak figyelmüket felhívni a brit szigetekre és Franciaországra, mert így helyesebben ítélnék meg ezeknek az országoknak a jelentőségét és arányát a nagy emberi kalandban. Ilyen történelemtanítás mellett ifjúságunk nem pletykázó apródok, hanem inkább lovasok, tengerészek, művészek, mesteremberek, ut- és városépítők módján fog gondolkodni.

Kijelentette Wells, hogy a biblia egész történelmi része tulozza Palesztina jelentőségét. Előadása végén feltette a kérdést:

— Az emberiség történetét tanítsuk-e vagy az angolok és zsidók szűk körű, nagyzó történetét?

Csak férfiak tévesztik össze a vöröset a zölddel?

Dr Mary Collins, a British Association lélektani szakosztályának elnöke színvakságról beszélt és megállapította, hogy a színvakság legveszedelmebb fajtája, a vörös és zöld összetévesztése, majdnem kizárólag férfitulajdonosság. Ez az érzéklési hiba öröklődni szokott, de csak a család férfiágán. Női ágon ugyyszólván sohasem fordul elő, de az megcsik, hogy egy nő, akinek az apja színvak, átörökíti fiára a színvakságot.

R. E. Slade azt az érdekes kijelentést tette, hogy inséges időkben a vegyi tudomány segítségével a füvet is fel lehet majd használni emberi táplálkozásra.

Nagy feltűnést keltett dr Graefer hivatalos német kiküldött előadása a történelmi szakosztályban. Graefer azt hangoztatta, hogy egész Németország egy nagy nevelőintézeté vált.

Wells és egy német kiküldött vitája

Az ihlet nagy forrása a nemzet számára a munkatáborok csapatainak felvonulása, amint vállukra vetett kapával zárt sorokban haladnak. Minden egyéni vágnak második helyre kell szorulnia. A katonai szolgálat Németországban ma már nem jelent nehéz időszakot, mert az egyén hozzászokott ahhoz, hogy ez a befejező állomás fiatal emberek nevelésében, fontosabb, mint az egyetem, hogy ez a nevelés nagy művészek megkórónázása, amely azt tanítja, hogy életünkkel is a közösségnek tartozunk.

A német kiküldött beszédének elhangzása után H. G. Wells felállt és a következőket jelentette ki:

— Dr Graefer a német intelligencia egy bizonyos típusának egy bizonyos állásfoglalását képviseli. Mi az egész emberiséget értjük közösség alatt.

KÖZGAZDASÁG

A kisiparosok és kiskereskedők szeptember 15-ig fel kell fektessék üzleti könyveiket

Bucuresti, szeptember 8. (Az Uj Kelet tud.) A kisiparosok és kiskereskedői szakmai érdeklékviseletek a pénzügyminisztériumhoz fordultak, amelyben a kötelező könyvvezetés alól való felmentésüket kérték. Ezt a kérésüket részben méltányossági szempontokkal támasztották alá, amikor arra hívatkoztak, hogy számos kisiparos és kiskereskedő nem rendelkezik sem idővel, sem tudással, ahhoz, hogy ily könyveket vezethessen, viszont ha ezt mással végezteti el, ez újabb, érzékeny kiadást jelent. Hívtakoztak másrészt az egyenesadótörvény 103. szakaszának f) pontjára, amely különleges elbánásban részesíti a kiskereskedőt és kisiparost.

A pénzügyminisztérium azonban ez al-

kalommal nem volt hajlandó méltányolni a kisiparos és kiskereskedői szempontokat és szeptember 15-ével befejezteknek tekinti azt a türelmi időt, amelyet ezeknek a könyveknek a felfektetésére adott. A minisztérium ugyanis a multban utasította alárendelt közegeit, hogy ne vegyenek fel egyelőre kihágási-jegyzőkönyveket azon esetekben, amikor megállapítást nyerne, hogy kisiparosok és kiskereskedők nem vezetik a törvényben előírt üzleti könyveiket. Ez a határidő azonban szeptember 15-én lejár és a pénzügyi hatóságok már meg is kapták az utasítást annak ellenőrzésére, hogy a kisiparosok és kiskereskedők rendelkeznek-e szabályszerű könyvekkel?

A napokban megkezdődik az idegen alattvalók helyzetének felülvizsgálása

Az idegen alattvalók felülvizsgálása a napokban veszi kezdetét a munkaügyi felügyelőségek székhelyein. Az általános rendelkezések szerint, ez évben 1938 december 31-ig tartó meghosszabbítást fognak kapni: az összes alkalmazottak, akik a lívetjükbe be-

zetett munkaadóknál vannak és 1920 január 1-je előtti időkből tartózkodnak az országban; a szövöiparban alkalmazott technikusok és mesterek pedig, ha 1924 január 1-je előtti időkből vannak az országban. A kivételes rendelkezések szerint ugyancsak 1938 decem-

Harisnyát Fehérneműt Kötött-árut minden iskolás a

11

Áruházban szerzi be
CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11/a.

Engross אחרונים Detail

לובים והדסים

Eszrogim

legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása

B. Glasner Cluj

P. M. Viteaz Nr. 39. (Izsák ház) az udvarban.

Postai megrendeléseket prompt elintézzük!

ber 31-ig a következők fognak meghosszabbítást kapni: azok az idegen alattvalók, akik 1914 előtről állandóan az országban laknak; akik egy kereskedést, vagy ipart üznek és lestromozott céggel bírnak; akik 1930 január 1-én román állampolgármóvel kötött házasságban találtak és gyermekeik vannak; akik etnikai értelemben vett román nővel kötöttek házasságot; akik a román hadseregben teljesítettek tényleges szolgálatot, vagy vettek részt a háboruban; a román „Nansen” bizonyítvánnyal menekültek; a politikai menekültek és katonaszökevények, ha ezen helyzetüket igazolni fogják; azon idegen alattvalók, akik külföldi tőkével bíró társaságoknál adm. igazgatói, vagy adm. delegat állást töltöttek be, de csak egyike a kettő közül. Azon idegen alattvalók, akiknek utlevél nélküli tartózkodási engedélyük van, ha valami ipart üznek, tartoznak igazolni, hogy erre szakmai képesséssel bírnak, ha pedig nem üznek semmiféle ipart, a belügyminisztérium által kiadandó rendelkezések szerinti meghosszabbítást fogják kapni. Azok, akik el lesznek utasítva, az elutasítástól számított 2 hónapon belül, tartózkodni az országot elhagyni.

Autótulajdonosok!! Ujdonság

30 lej helyett 3 lejbe kerül egy belsógumi vulkanizálása képvisletünkhez a napokban érkezett villanyvulkanizáló géppel. Megtekinthető: KISS mérnök vezérképviselőnk irodájában Cluj, Calea Regele Carol II. No. 40. Telefon 14-80.

Rövid üzleti hírek

„Cosmos faipari vállalat Timisoara, amely részvénytőkéjét 500.000 lejről nemrégiben 10 millió lejre emelte, székhelyét Bucurestibe helyezte át.

Az Oficiul National de Turism a Constanta mellett levő Mamaia fürdőn nagyszabású szállodát épített. A szálloda építkezési költségei cca 70 millió lejt tesznek ki. A szálloda butorzatának beszerzésére már megtartotta az árlejtést az Oficiul National de Turism. Az árlejtés eredményeképpen az aradi Lengyel Lőrinc Rt. butorgyár 1.422.900 lej, a Székely és Réti Butorgyár 2 millió 517.300 lej, a Thiner Butorgyár 1.703.600 lej. Vasile Ionescu pedig 647.000 lej értékű butorberendezést szállít.

A kormány egymásután hosszabbítja meg a speciális kompenzációs engedélyek érvényét. Legutóbb minisztertanácsi jegyzőkönyvvel a 870 számot viselő engedély érvényét hosszabbították meg további 8 hónappal. A hivatalos lap azonban, ahol ez a minisztertanácsi jegyzőkönyv megjelent, nem közli, hogy kicsoda a kompenzációs engedély birtokosa.

Banca Comercială si de Credit S. A., Halmeu, felszámolását a törvényszék bejegyezte. Felszámoló Heinfeld Mózes.

Kálmán Jenő turdai kereskedő kényszer-egyezsége ügyében a törvényszék a hitelezők újabb értekezletét szeptember 23-ra hívta össze.

A közegészségügyi minisztérium most adta ki a korábban tartott árlejtések eredményeként az évi gyógyszerigényletének fedezésére vonatkozó megrendeléseket. Ez alkalommal 45,5 millió lej értékben vásárolt vészhelyi gyógyszereket a kormány. A cluji Ufarom S. A. Neosalutan készítményéből 14 millió és Biolen készítményéből 325.000 lej értékben kapott megrendelést. Valamivel kevesebb összegű szállításra kapott megrendelést az I. G. Faberindustrie, míg a hátralévő összegre más tíz gyárnak adtak ki megrendeléseket. Ez az első eset, amikor az Ufarom nagyobb összegű megrendelésben részesült, mint az I. G. Faberindustrie. Másféle gyógyszerekre 213.000 lej összegben kapott megrendelést a cluji gyár.

Nyilv Unive

A Lumea Romaneasidó főszerkesztő

Bucuresti, szeptember 8. A Lumea Romaneasidó megjelenő bucur számában adatszere száma duplájára emelkedett, ami fokozott megnyilvánulást jelent, hogy a lapjonítható, hogy a egy hét óta leleplestelian Popescu, a tőjéről. A cikksorozat kiáll és támadásrescu ezredes, iuniazett a patriarchává, cíjja miatt. A iuniamán cikkiról a föléval és a nyomban fanyok bizonyító ereazt a pozíciót, amUniversul és különbmények élén szepetStelian tőpsai

Hétfőn, szeptember 8. A Lumea Romaneasidó „szabeszoj”, az Unibak lapja” címen arStelian Popescu ugymikvet, ugys mintzsidó tőkésekkel doigazgatósági tagjaiHaimovici, Ornesteineli és Almosnino. 1936 június 9-én meaz akkori közzétett részvényei a követk12 ezer részvény vanHaimovici, 6 ezer vamajd néhány román a Staneli fivérek és 1936-os közgyűlésePopescu elnököt, JuHaj és Haimoviciot ru

Miután megállapítStelian Popescu zsidó a drajnai közbirtoksul vállalatára is rá cikki írja. Azt állítja kesztőségeknek egyzsidó Isaac Ben Abresztől teendőköt v

ő írja azokat a vHan Popescu nevM. Leonte, az Univeakinek neve a lapnik meg, eredeti nevbovies, szintén zsidóUgyancsak zsidó az Universul részvtős részvénytőstFel sorolja a cikkiról, amelyeknek hirdetésversulban állandóan Oscar Kauffmann, Mstb. neveit sorolja foda konkludál, hogy két nagyvállalata zsmek a zsidó érdekelte az adóz antiszemita lenegi veszes antisztotta.

Hogyan mény az ellen

Ugyancsak Kalustilap keddi számában ga” címen. Elmondmult év nyarán harc az Adeverul, valamik cikkiról szerint az Unest a harcot, mert újabb anyagi forrásé indította el a harcotversul a szélsőjobbóhetett és a végtelen eszméaramlat gyaratáborát és egyéb anyvélemény jórésze neStelian Popescu s hitte — írja Kalustiversul ir, az tiszte, mely koránan lendülvetette magát a hStelian Popescu a zentativabb és legzsidogoj”.

Ez az ifjúság Ste néhol elégette a „Zminea”at. Az Univeközölte, hogy az orsdult” és az „országcuval”. Kalustian lezöl annak bizonyíté az Stelian Popescu Universul kiadóhiva

Nyilvánosságra kerültek az Universul lapégetési napiparancsai

A Lumea Romaneasca megdöbbentő leleplezései az Universul zsidó főreiszvényszeről, zsidó főreiszvényszeréről és Stelian Popescu zsidó üzletársairól. Az Universul kiadóhivatala irányította és finanszírozta az Adeverul és Dimineața elégetését

Bucuresti, szeptember 8. (Az Uj Kelet tud.) A Lumea Romaneasca című, néhány hónap óta megjelenő bucaresti lap egyik legutóbbi számában adatszertlen közli, hogy példányzárának duplájára emelkedett. Az érdeklődés fokozott megnyilvánulása nyilván annak tulajdonítható, hogy a lap — mint megirtuk — egy hét óta leleplező cikksorozatát közlő Stelian Popescu-tól, az Universul főreiszvényszeréről. A cikksorozat válasza volt arra a rendkívül éles támadásra, amelyet Popescu Petrescu ezredes, iunianista politikus ellen intézett a patriarchával kapcsolatos interpellációja miatt. A iunianista lap hamisítatlan román cikkírói a fölényes írókészség kritikájával és a nyomban faximilében is közölt okmányok bizonyító erejével igyekeznek aláírni azt a pozíciót, amelyet Stelian Popescu az Universul és különböző hazafias jellegű intézmények élén szerezett magának.

Stelian Popescu és zsidó üzletársai

Hétfőn, szeptember 6-án jelzett lapjában a Lumea Romaneasca „Stelian Popescu, a „sábeszgjő”, az Universul, a zsidó kapitalista lapja” címen arról közölt adatokat, hogy Stelian Popescu ugyanis mint a drajnai főreiszvényszer, ugyanis mint az Universul igazgatója, zsidó tőkéssekkel dolgozik együtt. A Drajna igazgatóságai tagjai Stelian Popescu mellett Haimovici, Ornstein, Jules Staheli, Emil Staheli és Almosnino. Mint a Monitorul Oficial 1936 június 9-én megjelent száma bizonyítja, az akkori közzétett mérleg szerint a vállalat részvényei a következőképpen oszlanak meg: 12 ezer részvény van Stelian Popescu, 17 ezer Haimovici, 6 ezer van Ornstein tulajdonában, majd néhány román név következik és végül a Staneli fivérek és Almosnino. A vállalat 1936-os közgyűlése cégjegyzői joggal Stelian Popescu elnököt, Jules Stahelit, Emil Stahelit és Haimoviciot ruházta fel.

Mintán megállapítja, hogy az antiszemita Stelian Popescu zsidók társaságában termeli a drajnai közpártokossági érdeket, az Universul vállalatára is ráter Kalustian, a leleplező cikk írója. Azt állítja, hogy az Universul szerkesztőségének egyik kiemelkedő alakja a zsidó Isaac Ben Abraham Fermo, aki főreiszvényszerrel teendőket végez és írja azokat a cikkeket, amelyek Stelian Popescu neve alatt jelennek meg.

M. Leonte, az Universul felelős szerkesztője, akinek neve a lap jegyzésében naponta jelenik meg, eredeti nevén Moise Sin Bu'ah Lebovics, szintén zsidó. Ugyancsak zsidó M. Finkels bankár, aki az Universul részvényszerénységének jelentős részvényszerét tartja kezében. Felsorolja a cikkiró azokat a vállalatokat is, amelyeknek hírdetései és mérlegei az Universulban állandóan megjelennek. Ezek között Oscar Kauffmann, Margulies, Sapira, Herdan, stb. neveit sorolja fel. A feltüntetelt cikk oda konkludál, hogy Stelian Popescunak mindkét nagyvállalata zsidó érdekeltség és ezeknek a zsidó érdekeltségeknek az élén fejt ki az ádáz antiszemita propagandát, mely a jelenlegi vérszes antiszemita hangulatot elindította.

Hogyan „lázdatt fel” a közvélemény az Adeverul és Dimineața ellen

Ugyancsak Kalustian ír kétoldalas cikket a lap keddi számában „Stelian Popescu országe” címen. Elmondja a cikk, hogy az elmúlt év nyarán harc tört ki az Universul és az Adeverul, valamint a Dimineața között. A cikkiró szerint az Universul azért indította el ezt a harcot, mert a vállalat rosszul állt és újabb anyagi forrásokra volt szükség. Ezért indította el a harcot, melynek révén az Universul a szélsőjobboldali harcok élére lendülhetett és a végtelenül felduzzasztott sovén eszmeáramlat gyarapíthatta a lap olvasóinak táborát és egyéb anyagi erőforrásait. A közvélemény jórésze nem tudta, hogy mi rejtezik Stelian Popescu szándékai mögött. „Azt hitte — írja Kalustian —, hogy amit az Universul ír, az tiszteltetelmű. Az ifjúság, mely korának lendületével és érdeklenséggel vetette magát a harcba, nem tudta, hogy Stelian Popescu a leghitelesebb, a legrepresentatívabb és legzsirosabban fizetett „sábeszgjő”.

Ez az ifjúság Stelian Popescu igazgatója néhol elégette a „zsidó” Adeverul és a Dimineața-t. Az Universul oldalas cikkeiben közölte, hogy az ország lakossága „megmozdult” és az „ország szolidáris Stelian Popescuval”. Kalustian lefénnyképezett leveleket közöl annak bizonyítékául, hogyan volt az ország Stelian Popescu mellett. Martinescu, az Universul kiadóhivatalának egyik igazgatója

és ellenőre, a következő levelet írta Galatira, a lap ottani bizományosához:

Duda, Angheluta és a közvélemény „lázdása”

„Tisztelt Duda ur! A Dimineața és Adeverul című zsidó lapok orfáltanságával szemben lapunknak az igazgató ur által összehívott igazgatótanácsa élénk ellenpropagandát, valamint a lapok bojkottálását határozta el.

A közvélemény lázdása már lázadni kezdett (a stilisztikai hibákat az eredeti román szövegből vesszük) azzal, hogy ezeket a kommunista lapokat már kezdte elégetni.

Elhatároztam, hogy az én felügyelőségem területén is hasonlóképpen járok el és azért kérem önt, mint jó nacionalistát, hogy készítsen elő a talajt és minél hamarabb szervezen hasonló tüntetéseket Galatijában is. Lépjön összeköttetésbe a jobboldali pártok főnökeivel és közölje velem sürgősen Bucuresti címre, lakásomra, Udvozet, Martinescu. Utóirat: Semmisítse meg ezt a levelet!”

A levelet azonban nem semmisítették meg. A következő levelet sem, amely így hangzik: „Duda ur, Soaira és javaslataira válaszolva közölnöm kell, hogy az igazgató ur hétezer

lejt szavazott meg azzal a feltétellel, hogy a lapokat egészek el mielőtt a bizományoshoz jutnak és pusztítsák el egészen, nehogy el lehessen azokat adni. Felhatalmazom tehát, hogy ezt az összeget minden igazolás nélkül felhasználhassa. Május 23-án Galatijában leszek és mindent véglegesen elintézzük. Üdvözet, Martinescu”.

A harmadik levél a következőképpen hangzik:

„Tisztelt Duda ur! Szombatról, május 30-tól 31-re, vasárnapra virradó éjjel fogja végrehajtani, amit terveztünk. A vezető az az ifju lesz, aki bennünket az állomáshoz vezetett. (A stilisztikai hibát a román eredetiből fordítjuk át). Végül is, ha önnél házkutatás lesz, nem találhatunk semmi kompromittálót. Ugyanazon időben égni fog Brallában és Bacauban is, ahogyan megállapodtunk. En vasárnap, 31-én Bacauból egyenesen Bucurestibe utazom. Siker és győzelem. Martinescu. Utóirat: Szokás szerint a levelet egésze el!”

Szokás szerint a levelet nem égették el. A negyedik bizonyíték rövid és sokatmondó: „Nyugta. Felvettem 5000.— ötezer lejt Duda urtól. Angheluta. 1936. VI. 5.”

A könnyebb érthetőség kedvéért: Duda ur az Universul galati bizományosa, Angheluta pedig, aki a műveletért ötezer lejt inkasszált, Goga covorulmegei szervezetének választási kortese. Csak hogy Duda kissé takarékos volt és hétezer lejt helyett csak ötezer lejt költött el az Adeverul és Dimineața elégetéséért.

Az anti-revizionista

A bizonyítékokat, mint mondtuk, eredetiben fényképről közli a Lumea Romaneasca. Ime ez volt az a „román közvélemény” — fejezi be cikkét Kalustian, mely „fellázadt” az Adeverul és a Dimineața ellen. Végül az ifjúság figyelmét hívja fel rá, hogy Stelian Popescu nem aigazi nacionalista vezér, hanem — zsidó tőkésársáival együtt — a nacionalista eszmének csak hasznélvezője.

A lap támogó cikkeinek sorát Mircea Damian „Stelian Popescu, az anti-revizionista” című hatalmas cikke zárja le, aki azzal vádolja a lapvezért, hogy az anti-revizionista ligát tisztára üzleti célből, a lapterjesztés kedvéért létesítette és azon keresztül is mint hasznélvező ágál.

Megnyílt a szatmári Zsidó Kórház

A legmodernebbül felszerelt és impozáns épületben elhelyezett kórház a bemutatón megjelentek általános elismerését vívta ki

Satmar, szept. 8. (Az Uj Kelet tud.) Hosszu évek küzdelmes erőfeszítéseinek eredményeképpen szeptember 7-én megnyílt a szatmári Zsidó Kórház. Mint ismeretes, a szatmári zsidó társadalom különböző közintézményekkel karöltve, már évekket ezelőtt felépítette nagy áldozatok árán a kórház impozáns épületét, amelynek befejezéséhez azonban már hiányoztak a szükséges anyagi eszközök. Reiter Mór, a szatmári zsidóság egyik érdemes vezetője dolgozott annak idején mindenekelőtt is a kórház alapkövetésén és dr. Fischer Sámuellel együtt irányította a hónapokkal ezelőtt beindított újjászervező akciót, amely a kórház megnyitásával nyert eredményes befejezést.

Szeptember 7-én megkezdődött a kórházban a betegfelvétel. A kitünően megválasztott főorvosi kar biztosítéka annak, hogy a kórház működése eredményes és áldásos lesz. A kórházi szabályzat egyébként is előírja, hogy minden orvos maga kezelheti az általa kórházba beutalt betegeket, akik továbbra is meg szokott kezelését és saját orvosai tanácsait vehetik majd igénybe.

Szeptember 5-én, vasárnap az orvosok és sajtó részére bemutatót rendeztek, amelyen megjelentek a megyei és városi főorvos, az állami és az irtalmasrendi kórház vezető orvosai és a helyi orvostársadalom. Reiter Mór elnök és dr. Fekete Samu kórházi igazgató-

főorvos fogadták és kalauzolták a vendégeket a helyiségekben. Bemutatásra került a harmadik legteljesen felszerelt kórház a legmodernebbül felszerelt műtő, külön a szeptikus műtő, két külön szoba, fürdőszobák, külön husos és tejes konyha, stb. Ugy a kórház mintaszertel beosztása, mint a legkényesebb igényeket is kielégítő felszerelés a megjelent orvosok legnagyobb meglepedését váltották ki. Megállapítást nyert, hogy az új kórház díszére fog válni a szatmári zsidóságának, amelynek áldozatkészsége lehetővé tette az intézmény működésének megkezdését.

A nürnbergi pártkongresszuson felolvasott kiáltványában Hitler a gyarmatok visszaadását követeli

Alfred Rosenberg kapta a Nobel-díj helyettesítésére alapított első irodalmi díjat

Nürnberg, szeptember 8. A nemzeti szocialista párt ezidei, pártkongresszusán tegnap Reichsleiter Wagner felolvasta a nürnbergi pártkongresszuson résztvevő pártkongresszusi tagok, a külföldi sajtó képviselői, valamint a külföldi diplomáciai testületek tagjai előtt Hitler vezér és kancellár nagy érdeklődéssel várt kiáltványát. Hitler lezsongezi a kiáltványban, hogy amióta a párt uralomra jutott, három nagyon nagy eredményt ért el, és pedig, szétépte a versaillesi békeszerződés bilincseit, euró-

pai színvonalu hadsereget teremtett magának és végül ismét nagyhatalommá emelte a Harmadik Birodalmat. Külpolitikai sikerei közé tartozik, hogy élszigetelt ségéből barátokat szerzett magának, első sorban Olaszországot és a római paktum államait, majd Japánt. Itáliával és Japánnal elsősorban is a Szovjet doktrínái ellen fogott össze és felszólította a világ népeit csatlakozásra a bolsevizmus elleni küzdelemben. Belhelyzetét tekintve is óriási eredménye az, hogy megszűnt a

munkanélküliség, sőt egyes szakmákban máris munkáshiány van. Végül említést tett a négyéves gazdasági tervről és azzal fejezte be kiáltványát, hogy bár a gazdasági helyzet nehéz, azért a négyéves programot keresztül viszi és soha nem szűnik meg gyarmatait követelni. Ez az a pont, amiből a Harmadik Birodalom nem engedhet.

A kiáltvány felolvasását az összes német leadók közvetítették. A pártkongresszuson egyébként tegnap kiosztották az első nemzeti díjakat, melyek a Nobel-díjakat vannak hivatva pótolni és az első jutalmazott Alfred Rosenberg Hitler külpolitikai tanácsadója lett. Megosztották a tudományos díjat két orvosprofesszor között és megjutalmazták az ismert német kutatót, Fichtnert is.

Nürnberg, szeptember 8. A nemzeti szocialista pártkongresszus kedden este a kulturális problémákkal foglalkozott. Előbb Rosenberg beszélt, majd Göbbels emelkedett szólásra, aki arról beszélt, hogy a Nobel-díj kiosztása körüli módokatok miatt a Führer eltiltotta a német állampolgároknak a Nobel-díj elfogadását és három 100-100 ezer márkás ösztöndíjat írt ki, egyet az irodalom, egyet a művészet és egyet a tudomány művelői számára.

Ujra Rosenberg emelkedett szólásra és hangsúlyozta, hogy ezek a díjak megteremtették a nemzeti szocialista tudomány alapjait. Egy díjat August Bier és Ferdinand Sauerbruch híres sebészek között osztottak el, a másikat dr. Vilhelm Fichtner feltaláló, a harmadikat pedig Ludvig Troost, a kiváló építész, halála után nyerte el.

Kedden este maga Hitler is szólásra emelkedett és a Harmadik Birodalom kulturális tevékenységéről és kulturális gondolkodásáról beszélt.

Párizs, szeptember 8. (Rador.) A párizsi lapok hosszú beszámolókat közölnek a nürnbergi nemzeti szocialista pártkongresszusról. A francia sajtó különösen a gyarmati kérdésre vonatkozó megjegyzésekkel foglalkozik. A Le Jour rámutat arra, hogy a kongresszuson jelen volt külföldi diplomaták elégedettek a proklamáció hangnemével.

FIGYELEM SZABADSAGOLÓK! Az egészség szolgálatában. 3 tucatot az új Brilliant-Extra-Primissima és a Luxus-Silken-fineszt minőségekben vigyen magával, hogy egészségesen visszajöhessen.

Detail
gim
bizhatóbb
rása
Cluj
(Izskák ház)
an.
rompt elintézzük!
nak meghosszabbí-
alattvalók, akik
országban laknak;
ipart üznek és laj-
akik 1930 január
el költözött házaz ál-
mernekek vannak;
román növel kö-
román hadseregben
glátot, vagy vet-
omán „Nansen” bi-
a politikai me-
nyek, ha ezen hely-
on idegen alttva-
bíró társaságoknál
delegát állást töl-
kettő közül. Azon
utlevél nélküli tar-
a valami ipart üz-
ogy erre szakmai
ig nem üznek sem-
stérium által ki-
nti meghosszabbí-
dik el lesznek uta-
ított 2 hónapra be-
elhagyni.
nosok!!
ág
ül egy belsőgumi
nkhoz a napok-
ranizáló géppel.
nérmők vezérkép-
uj, Calea Regele
efon 14-80.
hírek
Timisoara, amely
ról nemrégiben 10
ét Bucurestibe he-
Turism a Constanta
nagyszabású szál-
építkezési költségei
ki. A szálloda bu-
megtartotta az
al de Turism. Az
az aradi Lengyel
2900 lej, a Székely
517.300 lej, a Thö-
ej. Vasile Ionescu
butorberendezést
hosszabbítja meg
egedélyek érvényét
jegyzőkönyvvel a
érvényét hosszab-
ppal. A hivatalos
szertanácsai jegy-
közli, hogy kicsoda
rtokosa.
Credit S. A., Hal-
nyászék bejegyzte.
reszkedő kényszer-
nyászék a hitelezők
ber 23-ra hívta
minisztérium most
árlejtések eredmé-
ségletének fedezé-
eket. Ez alkalom-
n vásárolt vértaj-
mány. A Cluj-i Ufa-
tmenyéből 14 mil-
ból 325.000 lej ér-
st. Valamivel ke-
kapott megrende-
e, míg a hátralévő
adtak ki megren-
amikor az Ufarom
lésben részesült.
rie. Másféle gyógy-
ben kapott megren-

SPORT

A jövő év tavaszán megtartják a harmadik telavivi Makkabiadat

A Makkabi Világszövetség végrehajtóbizottsága a Zürichben tartott ülésén a megrendezés mellett döntött

Tel-Avivból jelenti a Zsidó Távirati Iroda: A Makkabi Világszövetség végrehajtóbizottsága Zürichben, a 20. cionista világkongresszus után, ülést tartott. Az ülés naprendjén a harmadik telavivi Makkabiada kérdése szerepelt. Ismeretes ugyanis, hogy bár egy előbbi ülésen a jövő év tavaszán való megrendezés mellett történt döntés, a cionista világpolitikában történt események miatt azonban a zsidó sportvilágszövetség egyes vezetői azon a véleményen voltak, hogy a világválság miatt el kell halasztani. A londoni központ ezért körlevélben fordult a világ összes Makkabi Szövetségéhez, amelyek a maguk részéről kerületi elnökeik és végrehajtóbizottsági tagjaik

véleményét kérték ki afelől, hogy az 1938 tavaszán a Tel-Avivba kitűzött harmadik telavivi Makkabiadat megtartsák-e, vagy halaszták el?

A beérkezett és továbbított válaszoknak tulajdonítható minden bizonnyal, hogy a Makkabi Világszövetség exekutívje zürichi ülésén a Makkabiada megrendezése mellett döntött.

Az ülésen egyébként bizottságot küldtek ki, amely a zsidó sportvilágválság előkészíti. A közeli napokban szakemberekből álló bizottság utazik Tel-Avivba, hogy a tüzeset miatt újonnan épülő stadion munkálatait irányítsa és azt elkészülte után a Makkabi Világszövetség nevében átvegye.

Szeptember 10, 11 és 12-én rendezi a Haggibbor teniszkupa-versenyét

Cluj, szeptember 8. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor teniszkupa-versenyét, amelyet a kolozsvári zsidó sportegyesület a helyi egyesületek teniszező gárdái számára éveken ezelőtt alapított, ezévbén szeptember 10, 11 és 12-én rendezik. A versenyre már az összes kolozsvári egyesületek neveztek és pedig: Universitatea,

Romania, KAC, Tenisz Club és természetesen azon résztvevő a Haggibbor gárdája is.

A Haggibbor teniszkupa versenyé mindenkor eseménye volt Kolozsvár sportéletének, amely ezáltal is érdekes és nagy küzdelmet ígér. A versenyeket a Haggibbor Calea Marechal Foch 117 alatti pályáin rendezik.

Ami vasárnap óta történt...

A Tleia dr által politikai szempontoknak alárendelt és így sport szempontból érthetően kis érdekességű romániai Nemzeti Bajnokság szomorúan gyér érdeklődés s minimális sport-siker mellett vette kezdetét. Eredmények:

- Bucurestiben: Unirea Tricolor—DUIG 3:1 (0:1).
- Aradon: Gloria—ACFR 1:1 (1:1).
- Adaean: Crisana—Universitatea 4:1 (2:0).
- Bajamaen: Phoenix—Jiul 4:0 (1:0).
- Coanautiban: Dragos Voda—Vulturii 2:0 (0:0).

Nemzeti Bajnokság B)

- Bucuresti, Victoria—Makkabi 3:0 (2:0).
- Galati, DVA—Craiovan 1:1 (1:0).
- Radaulj, Gloria CFR—Hatmanul Luca Arbore 5:3 (1:2).
- Chisinau, Sporting—Franco Romana 3:1 (0:1).
- Sibiu, UDR—HTV 4:2 (2:2).
- Timisoara, CAMT—Mures 12:3 (6:2).
- Alba-Iulia, Unirea M. V.—Soimii 3:2 (2:1).
- Craiova, Rovine Grivita—Victoria Nagykaroly 5:0 (2:0).
- Oadea, Törekvés—Tricolor Nagyhánya 3:1 (1:0).
- Simeria, CFR—Prahova Ploesti 5:0 (1:0).

Kerületi bajnokság és C) Liga

- Cluj, Haggibbor—Unirea 3:2 (0:0). A kolozsvári zsidó csapat jól kezdett. Góllövők: Kaufmann (2) és Barabás, illetve Pálffy (2). KAC—UEC 4:3 (1:1).
- Sibiu, NSE—Aquila 2:2 (1:1). C) liga.
- Resija, RMTE—LMTE 3:1 (1:0). C) liga.
- Timisoara, Progresul—Olimpia 3:2 (2:1) C) liga.
- Satmare, Osana—Barkochba 1:1 (1:1). Városi kupamérkőzés. A Barkochba a döntőbe jutott.
- Arad, Astra—Hakoah 8:0 (2:0), AAC—Tricolor 3:2 (1:1), Egyetértés—Titanus 2:0 (1:0), Sparta—Fraternitas 2:0 (2:0), ATE—Juventus 7:1 (3:1).
- Bistrita, Victoria Kolozsvár—FC Bistrita 6:0 (2:0). Barátságos.
- Timisoara, Ripensia—AMTE 3:2 (2:1). Barátságos.

Külföldi eredmények

- Budapest, Ujpest—Budafok 5:0 (4:0), Ferencváros—Kispest 4:3 (3:2), Hungaria—Sziurketaxi 7:0 (5:0), Phobus—Budai 3:0 (2:0), Elektromos—Szeged 2:1 (1:1), Nem-

zeti—Bocskai 1:0 (1:0), Törekvés—ETO 3:0 (2:0).

Bécs. Az osztrák labdarugóderbyt az Austria nyerte meg az Admira ellen 3:1-re.

Jugoszlávia—Románia 2:1 (2:0). A Benes-kupa küzdelme során, a Szadovszky, Sfera—Felecan, Vintila—Juhász—Rafinsky, Bindea—Schwartz—Barátky—Bodola—Dobay felállítástú román válogatott labdarugócsapat 2:1 (2:0) arányban Belgrádban vereséget szenvedett. A román csapatban — bár jobb volt ellenfelénél — mindössze Schwartz, Sfera, Szadovszky és Juhász játéka volt kifogástalan.

Vasárnap teljes üzemmel indul a Nemzeti Bajnokság

Cluj, szeptember 8. A Nemzeti Bajnokság küzdelme vasárnap teljes üzemmel ér el a második forduléhoz. A forduló programja és a játékezők névsora a következő:

- I. csoport: NAC—Rapid FC: Milivoi, DUIG—Victoria: Xifando. Olimpia—Unirea Tricolor: Pop Valer. Phoenix—Kinizsi: Constantinescu. Jiul—AMTE: C. Radulescu.
- II. csoport: Universitatea—Juventus: Seban. Gloria—Sp. Studentesc: Ciurel. ACFR—

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Ma estig lehet bérelni a Davila Színházban

Ma este zárja le a bérletkötéseket a Davila Színház gazdasági hivatala. Most már kétségtelenül megállapítható, hogy az idei bérlet száma magasan túlhaladta a tavalyiakét. A premier bérletben ugyszólván nincs is bérlehető hely a zsölyékben, úgyhogy a premierekre alig fog lehetni jegyet kapni a napi pénztárnál. Most már mindenki a második napra, azaz a napi bérletben igyekszik magának helyet biztosítani. Miközben a bérlet ilyen örvendetesen megnövekedett, a színház egész személyzete nagy kedvvel és ambícióval készül arra, hogy ezt az igazán kivételes érdek-

lődést százszázalékos művészi munkával viszonozza. Irodákban, színpadon, műhelyekben egyaránt lázas munka folyik, hogy már a szezon kezdetén is jól összejöjjen, precíz, gazdagon kiállított, gondos előadásokban kerüljenek színre a darabok. A társulat régi és új tagjai a kedd reggeli társulati gyűlés után a legbarátságosabb összhangban láttak munkához s az igazgató hitet keltő buzdításai láthatólag minden tagban komoly ambíciót és munkakedvet keltek.

A társulat teljes létszámmal együtt van és izgalommal készül a közeledő szezonnyitásra.

MEGNYILT

Schück Bernát józsefvárosi ort. főrabbi felügyelete alatt

ortodox כשר étterem

a temesvári Zsidó Klubban, Belváros. Str. Mocsnyi 5. Elsőrendű, üzletes konyha, figyelmes kiszolgálás, jutányos árak.

Zsidó utazók, kereskedők találkozóhelye

Crisana: E. Kramer. Vulturii Textila—Ripensia: P. Kroner.

B) liga vasárnap mősora:

I. csoport: Telefon Club—Craiovan, Gloria CFR—Textila MV, Tricolor—Franco Romana, Hatmanul LA—Makkabi, Victoria—DVA, Sporting—LAHN.

II. csoport: Soimii—Tricolor, TMAC—HTV, Victoria—Prahova, Mures—Unirea, Törekvés—CFR, Rovine Givita—UDR.

A Magyarország körül kerékpárversenyen eddig igen jól szerepelt a román csoport. A negyedik forduló után a helyzet a következő: Első Strakati osztrák 28 ó. 29 p. 22 mp. 2. Muculski lengyel, 3. Wasilevski lengyel, 4. Szalay magyar, 5. Höfer osztrák, 6. Ignacziev lengyel, 7. Liszky magyar, 8. Karaki magyar, 9. Éles magyar, 10. Tudose román.

A Románia—Magyarország válogatott labdarugómérkőzés ügyében a Hungaria—Venus budapesti mérkőzés alkalmából lesz végleges döntés. A Venus-szal ugyanis Luchide főtűtő is Budapestre utazik a tárgyalások befejezésére.

Románia nehézsúlyú ökölvívó bajnokságáért mérte össze erejét Bucurestiben a Venus-pályán Vasile Serbanescu és a Romániába visszatért Motzi Spakow. A mérkőzést Spakow a hatodik menetben feladta azon a címen, hogy karját kifecamította. A komoly bucuresti sajtó nem hisz a sérülés komolyságában és a feladást megállapodottnak minősíti.

68:0! Ezt az eredményt érte el az argentinai Santa Fe-ben, a kerületi bajnokság keretében az FC Colon. Ellenfele a Ferrocarril csapata volt. Érdekes, hogy a győző a féldobban „csak” 13:0-ra vezetett, míg a második részdobban 55 gólt ért el 45 perc alatt.

Brosurát ad ki Liviu Juga dr., a válogatóbizottság és a Nyugati Liga lemondott elnöke a román labdarugás életében legutóbb történt eseményekről és azok kulisszái mögötti eseményeiről. A brosúrát sportkörökben érdeklődéssel várják.

A nagyváradi Crisana új kapuvédőt szerezett Cămpian személyében, aki utóbb a Minerulban rugta a labdát. Eddigi kapusát, Fechetét az FC Rapidnak adta át a nagyváradi egyesület.

Csehszlovákia—Magyarország Európa Kupa válogatott labdarugómérkőzés lesz szeptember 19-én. A cseh csapatot már összeállították. Annak meglepetése, hogy nagyrészt fiatalokat foglal magában.

Japán nem mond le az 1940-es olimpia rendezési jogáról. Tokióból jelentik: A Donai ügynökség jölniformált helyről közli, hogy azok a hírek, mely szerint Japán lemondott volna az 1940-es olimpia előkészületeiről, nem felelnek meg a valóságnak.

Románia nemzeti teniszbajnokságának versenyét szeptember 15—20-ra hozták előre.

Gyomor-és bélelluvódás

eseteiben, epe, máj és vese zavaraiiban, gyomorsós székrekedésben, savtúltengés, gyomorfégés, hányinger, ideges állapotoknál az orvosok a legmelegebben ajánlják a világhírű amerikai „Gastro D”-t.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszeráránban Bucuresti, Calea Victoriei 124.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Péntektől a világvárosokkal egyidőben kerül bemutatásra Jean Harlow és Robert Taylor első és utolsó közös filmje: Onagysága inasa. Feltétlenül nézze meg, soha vissza nem térő alkalom!

Ma utóljára: Katharina Hepburn a Sylvia Scarlett-ben.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor két sláger: I. Játék a halállal. Izgalmas háborus filmdráma. Fősz.: Marie Bell és Jaques Willm. II. Stan és Bran mint borbélyok. Vigjáték. III. Journal.

Orvosilag ajánlva. Huszonhat állam egészségét óvja. Ugyeljen az OLLA márkára, ne fogadjon el utánzatokat

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyazon közzelés egy sor 2 lej vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb spróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelölés levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Uricsaládnál egy gimnázista fiú vagy lány teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Blumné, Liebermann Sári okl. francia tanárnő a francia nyelv oktatását újból megkezdte, tanít kezdőket és haladókat a legújabb módszerrel Calea Traian 9, I. em.

Teljes ellátást adunk Budapesten uccán tiszta szobával, zongora használatával egy diáknak vagy leánynak. Dr. Fekete, Árpáducca 9.

Gyermeke korrepetálását lakás, ellátás ellenében vállalja egyetlen hallgató. Cim: Frenkel Márton Turda.

Középkolász leány teljes ellátást kap zsidó uricsaládnál. Érdeklődni: Str. N. Filipescu 6, I. em.

Különbejárato, szépen butorozott fürdőszobás lakást keresek október 1-re lehetőleg a Magyar Színház közelében. Lukács József főtűtő. Cimeket a színházhoz kérem.

Magányos urinónél 2 izr. iskolásfiú vagy leány, esetleg 2 hivatalnokleány teljes ellátást kaphat. Érdeklődni: Nussbächerne, Regele Ferdinand 141.

Vallásos, de jóméjelenésű, intelligens segéd felvétetik csemege- és italszakmából. Fényképes ajánlatot „Nötlen” jelígre a kiadóhivatalba kérünk.

Jelölő szakácsnőt keres előkelő kóser étterem. Ajánlatot „Vallásos” jelígre az Uj Kelethez.

Ügynököt keresek magas jutalék mellett 2000 lej garanciával. Kiss mérnök, C. Regele Carol II. No. 40.

Kiskereskedők és kisiparosok szakszert könyv felfektetését autorizált könyvelő olcsó díjazás mellett vállalja. Cim a kiadóhivatalban.

HÍR

Péter király szüleit: Hétfőn, e hó 10-én Bécsbe zárlottak le egé király születésnapja a király, aki 1923-ban az akkori Jork hercege, király volt) most 70 éves, de még négy év nagykorúságát élvezheti. Ma az ötödik mézesetesen magántanulmányos iskolai tanárok azonban tanulnia a négy idegen nyelvet és az orosz külön tanulni felül a nemzeti és dihatóbban tanulja. Péter király a tantárgyakat, a jeles napok között, a lovagol és sportot is, a Szokozban divnak. tartoznak tízenegyet tanulmányaikban és a belgrádi fiúk, osztályok és munkásfiúk éppúgy tartoznak, mint az egy kereskedő gyermekek vakációkat nézint B mellett levő Milocerbe módjára élnek, tábor király vendikvill megmost is nagy népszerű napja alkalmából a késegek is istentisztelet

Bucuresti

garanciaképes, elfogad komolyab leg lerakattal is. curesti” jelígre

Égő olajtartály Bécsből jelentik: Teg Marek és Emmer a léggömböt szerkesztésben függő helyzetben tek el és felszállás közok. A tartály láng léggömb a két feltalár emelkedett fel Bécs kö méter magasságig. A v a felhők között lebegő nek utasai rádió-telef szelgetést folytattak a tornyában elhelyezked beszelgetést az osztfá tek.

Irene Harand r jelentik: Irene Haran mozgalmak bécsi vez keit” szerkesztője az irodalmi munkásságávetkeztében megbeteg nyékén levő kórházba mélik, hogy néhány h ens elhagyhatja a kó mozgalom és a szerle zottság végzi.

Strasserné, Her tantatást úgy kezdők, újból megkezdte. Str. szint 5.

Roshasana a tem a templomi tartózkodásztó melegen zajlo sanai ünnepi istentisz pi hangulatot az általá polysbototta, de egyb eménye is éltette a község rabbija főleg adott kifejezést. Glasz szakos Erec Jiszrael-p ső napon muszaf előtt követele e sorsdöntő zakodának adott kifejt történetében új, talán kezlik. Dr. Weinberger reszusi hitközség tem hangoskodást, a muta rossz oldalát kéhozta bá mundazokat, akik kodásukkal nehézsége kola fejlődésének. Zel a szefárd hitközség járó beszédben mutat lyos időkben milyen r lások életre. A többi „öröksékek” emelték a két templom kántora telesen jó volt. A Tör ortodoxoknál leginkább vára történetek, míg a főképp a kulturháza

HIREK

Péter király születésnapja. Belgából jelentik: Hétfőn, a hó hatodikán nagy ünnepek zajlottak le egész Jugoszláviában Péter király születésnapja alkalmából. A fiatal uralkodó, aki 1923-ban született (keresztapja az akkori Jork hercege, a mostani VI. György király volt) most töltötte be tizenegyedik évét, de még négy évig kell várnia, amíg nagykorúságát elérve, uralkodói jogait gyakorolhatja. Ma az ötödik lyceum növendéke. Termesztelen magántanuló és belgái állami középiskolai tanárok oktatják. Többet kell azonban tanulnia a rendes tantárgyaknál. Négy idegen nyelvet németet, franciát, angolt és oroszot külön tanul az ifjú király, aki ezenfelül a nemzeti és dinasztia történetét is behatóbban tanulja. Péter király egyébként ezeket a tantárgyakat, valamint a fizikát tanulja a legszívesebben. A tanulmányi órák után lovagol és sportot űz, minciákat a sportágakat, amelyek a nemzeti tornaegyesületekben, a Szokolban diákok. A király barátjai közé tartoznak tizenegyes éves kortársai közül a tanulmányaikban és magaviseletükben legjobb belgrádi fiúk, osztálykülönbség nélkül. Paraszt és munkásfiúk éppúgy a király környezetéhez tartoznak, mint az egyetemi tanár és gazdag kereskedő gyermekei. A király és barátai a vakációkat nésszint Bledben, részint az Adria mellett levő Milocerben töltik e. Cserkészfiuk módjára élnek, táboroznak és sportolnak. A király rendkívül megnyerő egyéniség, aki már most is nagy népszerűségnek örvend. Születésnapja alkalmából a Külföldi jogoszláv követések is istentiszteletet tartottak.

Bucuresti ügynökség

garanciaképes, kitűnően bevezetve, elfogad komolyabb képviselőlet esetleg lerakattal is. Ajánlatokat „Bucuresti” jellegre a kiadóba kérek.

Égő olajtartállyal felszerelt léggömb. Bécsből jelentik: Tegnap két bécsi feltaláló, Marek és Emmer meleg levegővel tölthető léggömböt szerkesztett, amelynek kosarában függő helyzetben égő olajtartályt helyeztek el és felszállás közben fejlesztették a gázokat. A tartály lángnyelve szabályozható. A léggömb a két feltalálóval délután öt órakor emelkedett fel Bécs közelében, körülbelül 3000 méter magasságig. A város lakói sokáig látták a felhők között lebegő nagy léggömböt, amelynek utasai rádió-telefon útján hosszabb beszélgést folytattak a Szent István templom tornyában elhelyezkedett rádió-bemondóval. A beszélgést az osztrák rádióban közvetítették.

Irene Harand megbetegedett. Bécsből jelentik: Irene Harand, a fajgyűlölet elleni mozgalmak bécsi vezetője és a „Gerechtigkeits” szerkesztője az utóbbi idők szervezési és irodalmi munkásságával való túlerőltetése következtében megbetegedett és egy Bécs környékén levő kórházba vonult. Az orvosok remélik, hogy néhány hét múlva a kiváló páciens elhagyhatja a kórházat. Távolléte alatt a mozgalom és a szerkesztés munkáját egy bizottság végzi.

Strasserné, Hermann Katica a zongoratanítást úgy kezdők, mint haladók számára újabb megkezdte. Str. Mareschal Foch 53, föld szint 5.

Roshasana a templomokban. Napsütéses, a templomi tartózkodásra sok esetben tikkasztó melegben zajlottak le ezidőn a roshasana ünnepi istentiszteletek. A komor ünnepi hangulatot az általános közéleti atmoszféra súlyosította, de egyben jobb idők várásának eménye is éltette a lelkeket. A három hitközség rabbija főleg ezeknek az érzelmeknek adott kifejezést. Glasner Akiba főrabbi a korszakos Erec Jisrael-problémáról beszélt az első napon muszaf előtt. Zsidók összefogását követelte a sorsdöntő időkben és annak a bizakodóknak adott kifejezést, hogy a zsidó nép történetében új, talán kedvező korszak következik. Dr. Weinberger Mózes főrabbi a kongresszusi hitközség templomának szószékéről a hangoskodást, a mutatós élet fonákságait és rossz oldalát kért. Kritizálta továbbá a mundazokat, akik indokolatlan takarékoskodásukkal nehézségeket okoznak a zsidó iskola fejlődésének. Zelman Léb Halberstamm, a szejfard hitközség rabbija határozott, mélyen járó beszédben mutatót rá, hogy a mai súlyos időkben milyen nagy szükség van a valóságos életre. A többi kisebb templomokban is „drósékkal” emelték az ünnepi hangulatot. A két templom kántora és kórusa ezidőn kivételesen jó volt. A Tóra előtti adakozások az ortodoxoknál leginkább a zsidó középiskola javára történtek, míg a kongresszusoknál legfőképp a kulturázra „snóderoltak”.

— Visszaérkezvén a bécsi divatbemutatóról, van szerencsém értesíteni az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy rajzkollekciómban a legjobb párizsi házak modelljei vannak, úgy ruhákban, mint kosztümökben, amelyeket én eredeti kreációkban tekinttem meg. Remélem a hölgyközönség megtisztelő látogatását. Löwy Jolán női divatterme Cluj, Regele Ferdinand 6, emelet.

Roosevelt roshasana-üdvözlése Amerika zsidósághoz

Newyork kormányzója áldozatkészségre szólítja fel az amerikai zsidókat elnyomott európai testvéreikkel szemben

Washington, szeptember 8. Franklin D. Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke, a zsidó ujesztendő alkalmából a következő üzenetet küldte Amerika zsidóságának: „A Roshasana ünnep magas jelentőségét méltányolva, azon komoly reményemet fejezem ki, hogy a kezdődő ujesztendőt prosperitás és boldogság fogja jellemzeni nemcsak a mi zsidó polgártársaink, hanem a mi közös országunk összes polgárai számára is.”

Newyork kormányzója, Herbert H. Lehmann, a következőket írja: „Ismét elteit egy esztendő. Elérkeztünk a zsidó ujesztendő küszöbére.

Nekünk, amerikai zsidóknak okunk van arra, hogy mély hálával legyünk eltelve a béke áldásai és a privilégium iránt, hogy olyan országban élhetünk és dolgozhatunk amely összes polgárainak vallási és politikai egyenlőséget biztosít. Ezek a nagy privilégiumok nagy felelősséget is vonnak maguk után, amelyeket mi, zsidók, mindig szemelött tartunk és képességeink teljes mértékében igyekszünk azoknak eleget tenni.

A hagyományos zsidó szellemben a mi jó sorsunkat adománynak kell tekintelnünk, amelyet meg kell osztanunk a kevésbé boldog testvéreinkkel ebben az országban és más országokban. A mi szerencsétlen külföldi hitsorsosaink különösen rá vannak utalva a mi segítségünkre és bátorságunkra. Őket teljesen elnyomja a fanatizmus és türelmetlenség olyan sulya, aminőkhöz hasonló még nem volt a történelemben és amely egy hü és hazafias népet a nyomor és kétségbeesés mélyébe taszít. Ma sokkal inkább, mint valaha szükségünk van a mi segítségünkre.

Velünk szembeni kötelességünk teljesítésében nem szabad csődöt mondanunk. Be kell bizonyítanunk, hogy a privilégiumokat, amelyek ebben az áldott országban osztályrészüll jutott számunkra, oly módon méltányoljuk, hogy segítünk azokon, akik kevésbé boldogak, mint mi. Valamennyiüknek egy nagyon boldog és elégedett ujesztendőt kívánok.”

Melbourne, szeptember 8. Josef A. Lyons, az ausztráliai államszövetség miniszterelnöke, roshasana alkalmával a következő üzenetet küldte a zsidó lakossághoz: „Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a zsidóknak jókívánásaimat tolmácsoljam. A zsidó lakosság számszerűleg csak kisrészét képezi Ausztrália lakosságának, de vezetői a polgárság magas színvonalát állították fel, amelyet az egész zsidó közösség igyekszik elérni.”

ISKOLA, női, férfi és gyermek-cipő
szencziós olcsó árban
NIMBERGER
cipőárúháza Cluj, Piața Unirii No. 28. (Hotel Central.)

— Fehér Sándor okl. hegedűművész tanításait megkezdte, jelentkezések délelőtt 10-1, délután 3-6-ig. Str. Saguna 16/a (a Zsák-utcában.)

— Háromszázmillió lejes angol örökség-humbag. Bucurestiből jelentik: Az erdélyi lapok nagy riportokban számoltak be arról a háromszázmillió lejes örökségről, amit egy Angliába szakadt erdélyi ember, bizonyos Gáll János hagyott állítólag itteni rokonaira. A hír nyilvánosságra kerülése után valóságos bucsujárás kezdődött a bucaresti angol követségen, ahol az összes létező Gállok fel- és lemenő águ leszármazottai igényüket jelentették be a hatalmas örökségre. Több örökös jelölt most ismételtlen felutazott Bucurestibe, ahol az angol követségen, valamint a külügyminisztériumban érdeklődtek az örökség „átvétele” ügyében. Mindkét helyen azonban azt a választ kapták, hogy az örökség kitalált mese.

— Főbelötte magát a katonai törvényész jegyzője. Bucurestiből jelentik: Tegnap a Rahova parkban levő lakásán főbelötte magát és azonnal meghalt Floarea Niculescu, a főváros katonai törvényészének jegyzője. Mint a vizsgálat megállapította, Niculescu összevesztet feleségével és ezért lett öngyilkos.

— A Biblia ezer nyelven. Londonból jelentik: A napokban megjelent a Brit Bibliatársulat kiadásában a Biblia egy részének szokat-nyelvre való fordítása. Ezt a nyelvet a belgiumi Kongó területén olvasták a Kassia folyam mellett élő törzsek, együttvéve 70.000 lélek. A Bibliatársulat londoni kiállításán ez a kiadás immár az ezredik nyelvre való fordítása az 6- és újtestamentumnak. A Szentírás a Bibliatársulat előtti időkben már hatvankét nyelven ismerték. Az 1804-ben megalakult társulat 713 nyelvre való Biblia fordításról gondoskodott, míg 133 nyelvre más társulatok fordították a Bibliát.

TURISZTIKA

A Haggibor Sportegyesület turistaszakosztálya f. hó 12-én, vasárnap a következő túrákat rendezi:

Autobusszal és kamionnal Vlădeasara, vik-kendezőkné Valea Frumoasara. Indulás reggel pontosan fél 4-kor az egyesület klubhelyisége elől, Str. Memorandului 13. Jelentkezni lehet a klubhelyiségben minden este 6-8-ig, péntek este fél 9-ig bezárólag.

Gyalogtúra reggel pontosan fél 8 órai indulással a klubhelyiség elől Cluj környékére. Kedvező idő esetén fürdéssel egybekötve.

— Uj tüzoltóaktanya épül Kolozsváron. A városi tanács elhatározta, hogy a régi tüzoltóaktanya helyébe újat építtet. Erre a célra ötmillió lejt szavaztak meg. Valószínű, hogy még a tavasz folyamán megkezdik az új tüzoltóaktanya építkezését. A városi tanács a belügyminisztériumtól hozzájárulást fog kérni a laktanya építkezési költségeihez.

— Vészesegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és gyakori fejfájásban szenvedőknek teljes gyógyulást nyújt a Dr Földes-féle FERROL vastáplikör. A leghatásosabb és legeredményesebb hízoló erősítő, vér- és izomgyarapító szer. Minden gyógyszerárban és drogériában 100 lej egy üveg.

— Stăna de Vale, Erdély legszebb nyaralóhelyén még mindig zsong az élet, rengeteg belföldi és külföldi vendég van itt, ahol Erdélynek gyönyörű környezetben a legkínálóbb nyaralási lehetőség van. Komfortos modern szálloda a vendégek világfürdői kényelméről biztosítja a nyaralókat.

— László Kató diplomás nyelvtanár tanítását szeptember 1-től újra megkezdte. Váltal román-német-angol irodalom és nyelvelőket. Calea Marechal Foch 39. I. et. Telefon 24-90.

— Hevesi Piroska zongoraművész és Pfeiffer Alfréd énekprofesszor, a kiváló pedagógusok, kiknek tanítványai úgy nemzetközi hangversenydobogókon, mint az operaszínházpadkon legnagyobb sikereket aratják, újra megkezdik tanításukat. Jelentkezni lehet lakásukon: Memorandului 10. Naponta délelőtt 12-1, délután 4-8 között.

Társasutazás Jom-Kippurra
Satumare, Oradea, Carei, Sighet-re. Indulás Bucurestiből szept. 12-én este, visszaindulás szept. 19-én este. Költés oda-vissza Lej 980 személyenként, gyorsvonat III. osztály, külön kocsi. Jelentkezni: Cent'opa utazási iroda Bucuresti, Calea Victoriei 50 Telefon: 4-19-78, 4-76-39.

Héber szótárak
Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár
az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtanul, 528 oldal, kb. 20.000 címszóval díszes kötésben 300 lej, fűzve 200 lej.
Mannheim: Magyar-héber szótár
modern magyar-újhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az Uj Kelet kiadóhivatalában
Cluj, Str. Baren L. Pop 10.

— Ismét nyelvvizsgáznak a vasutasok. Néhány héttel ezelőtt beszámolt arról az Uj Kelet, hogy belügyminiszteri rendeletre nyelvvizsgára küldik az összes kisebbségi vasutasokat, azokat is, akik egyszer már sikerrel vizsgáztak az állam nyelvéből. Mr délelőtt a tanoncotthon helyiségében megkezdődtek Kolozváron a nyelvvizsgák. Itt vizsgáznak a kolozsvári üzletvezetőséghez tartozó összes kisebbségi vasutasok, összesen mintegy kétszázan. A jelölteknek írásbeli és szóbeli vizsgát kell tenniük. A kisebbségi vasutasok körében nagy elkeseredést váltott ki az újabb nyelvvizsga-törtura, amelyen az eddigieknél sokkal nehezebb kérdésekkel akarnak meggyőződni arról, hogy ismerik-e a kisebbségi vasutasok az állam nyelvét. A vizsgák szombaton, valamint a jövő hét szerdáján folynak.

or-nyodás

se zavaraiában, gu-
tultengés, gyomor-
apotonkál az orvo-
ánlják a világhírű

egyszertárakban és
grendelhető 135 leg
gyógyszertárában
124.

MUSORA:

al egyidőben kerül
ow és Robert Tay-
filmje: Önagysága
e meg, soha vissza

Hepburn a Sylvia

MUSORA:

ombaton és vasár-
ét sláger: I. Játék
áborus filmárma.
s Jaques Willm.
borbélyok. Vig-

zonhat állam
jen az OLLA
l utánzatokat

3 lej vastagabb
próindetés 20 lej
lék kedvezmény
izetendő. Jelítés
k, ha portobélyog
an.

sta fiu vagy lány
a kiadóban.

okl. francia ta-
atását újabb meg-
aladókát a leg-
ian 9, I. em.

adapesten uccat
asználattal egy
Fekete, Árpád-

akás, ellátás elle-
allgatónó. Cim:

llátást kap zsidó
N. Filipescu 6.,

utorozott fürdő-
er 1-re lehetőleg
er. Lukács József
oz kérem.

iskolásfiu vagy
ny teljes ellátást
ócherné, Regele

Intelligen segéd
akmából. Fény-
jellegére a kiadó-

ökélő kóser ette-
jellegére az UJ

s jutalék mellett
ernök, C. Regele

sok szakszerű
t könyvelő olcsó
a kiadóhivatal-

UJ KELET Legujabb hírek

Mégis nehézségekbe ütköznek Olaszország és Németország részvétele a középtengeri értekezleten

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

dolgozták a földközítengeri értekezlet munkatervét, majd megvitatták a spanyol, távolkeleti és palesztinai kérdéseket. Egyébként a mai minisztertanács, az első július óta, két és félórát tartott. A kormány a földközítengeri értekezlet programjával foglalkozott, majd a genfi ülés-szak, a távolkeleti vizsály és a japán válszajegyzék kérdéseit tárgyalta. A minisztertanácsot ma délután folytatták, amelyen Eden és Chamberlain több órán keresztül tárgyalták a myoni konferencián benyújtandó javaslatok szövegét. Ugy lát-szik,

Eden ki fogja fejteni a konferencián azt a véleményét, hogy a földközítengeri problémák megoldásának késlekedése nem lehetséges, mert a kalózkodások révén teremtett helyzetben a legrövidebb időn belül intézkedni kell.

Maximum egy héten belül megegyezésre kell jutni. London és Párizs között továbbra is megmarad az együttműködés. Eden ma, csütörtökön Genfben utazik.

Isztambuli jelentés szerint a török kormány is elfogadta a francia-angol javaslatot a földközítengeri konferencián való részvételre.

Mint egyidejűleg Bucarestből jelentik, a Földközi tengeren való kereskedelmi hajózás növekvő bizonytalansága kihatással van a román kivitelre is. Constantában ma csak két hajó rakódott be: a Har Zion és a Sparge Vento.

Az utolsó héten igen ellanyhult a kikötő élet.

Ez annak is tulajdonítható, hogy a biztosítótársaságok rendkívül magas illetékeket követelnek a Földközi tengerre tartó hajókat.

A szovjetek válasza a földközítengeri értekezletre való meghívásra

Moszkvából jelentik, hogy tegnap este hozták nyilvánosságra a szovjetek válaszáat arra a meghívásra, amit Franciaország és Anglia intéztek hozzá a szeptemberi 10-i Földközítengeri értekezleten való részvételre illetőleg.

A szovjetek rámutatnak arra, hogy a Földközi tengeren az orosz hajók ellen elkövetett támadásokat, amelyekben orosz hajóknak is részük volt, tiszteletlennek és a nemzetközi joggat ellentétességeknek kell nyilvánítani.

Ezek a sorozatos támadások közvetlenül veszélyeztetik a szabad tengeren való hajózás biztonságát és fenyegetik az általános békét is. A szovjetek felteszik a kérdést: milyen alapon hívták meg az értekezletre Németországot is, amely nem földközítengeri hatalom és miért nem hívták meg a köztársasági Spanyolországot, amely a kalózhajók támadásai által jogsérelemnek van kitéve.

Párizsi jelentés szerint a Le Populaire című lap, azt állítja, hogy a Földközi tengeren működő két „titokzatos” tengeralattjáró olasz kézben van és Archimede gyártmányu.

Ujabb kalóztámadások

Londoni jelentés szerint eddig kiderítetlen illetőségű hadihajó megpróbálta elszállítani a Harpa angol gőzöst, amely Port Saiból La Goulettebe szállított kö-olajat. Az ismeretlen hadihajó több tor-

pedót lőtt ki, amelyek azonban nem találtak.

Ankarai jelentés szerint a genfi népszövetségi ülésre elutazott Rüzssai Arras külügyminiszter felszólal a rendes ülésen és tiltakozni fog a hajómerényletek ellen, melyekben a montreauxi egyezmény flagráns megsértését látja.

Angol politikai körökben úgy hírlílik, hogy Anglia hendaye-i követe közölte kormányával, hogy a felkelő-kormány szabadon fogja engedni az őrizetben tartott angol hajókat.

Egy angol hajó felkelő tengeralattjáróval találkozott

Londoni jelentés szerint a Pegazus angol

petróleumszállító hajó a Sigrifoknál, Mitilene sziget mellett tengeralattjáróval találkozott. A hajó kapitányának Londonba küldött jelentése szerint a tengeralattjáró spanyol felkelő zászlót viselt. A tengeralattjáró meglepetés-szerűen a hajó előtt bukkant elő, majd gyorsan elmerült és eltávolodott a hajótól.

A Havas szerint a szovjetjegyzéket az olasz kormány arra használja fel, hogy feltételeket állítson a földközítengeri konferencián való megjelenés elé, azzal az indokkal, hogy nem mehet el oda mint vádított. Azt hiszik, hogy a feltételek olyan módon szabják meg, mely lehetetlenné teszi Olaszország részvételét.

Berlini politikai körökben, mint a Havas jelenti, az új szovjetjegyzéket modortalanságnak minősítik és sejtetik engedik, hogy Németország részvétele a földközítengeri értekezleten nehézségekbe ütközik.

Londoni jelentés szerint eddig Görögország, Románia, Bulgária és Egyiptom nyilatkoztak kedvezően a földközítengeri értekezleten való részvétel ügyében. Ugyancsak válaszok érkeztek a szovjetől, Törökországtól és Jugoszláviától, melyek a feltett kérdések nagyrészeire igennel válaszoltak. Az angol kormány a résztvevő hatalmak számától függetlenül meg akarja tartani az értekezletet.

ROYAL slágermozgóban péntektől a világvárosokkal egyidőben kerül bemutatásra:

Jean Harlow és Robert Taylor

első és utolsó közös filmje:

„Önagsága inasa”

Feltétlenül nézze meg, soha vissza nem térő alkalom!

Ma utoljára: KATHARINA HEPBURN a SYLVIA SCARLETT-ben.

A nemzeti parasztpárt hatalomra-hívása nem késhet soká — mondta Maniu alba-iuliai beszédében

A nemzeti parasztpárti ifjuság a megméltelyező szélsőséges propaganda ellen Milyen áldozatokat hozott Erdély az országról

Alba-Iulia, szeptember 8. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti parasztpárt albamegyeli tagozata a Gyulafehérvár melletti Muiesti községben emlékművet állított egy Butoiu nevű, a románság nemzeti küzdelmeiben tevékenykedett párttag emlékeztére. Az ünnepélyen részt vett Maniu is, aki déliben a Caragealaban tisztele-tére rendezett banketten közel 4-500 főnyi hallgatóság előtt rendkívül érdekes pohárköszöntőt tartott. Maniu visszapil-lantást vetett a Vaida Sándorral együttesen folytatott harcaira. Elmondotta, hogy a világháború alatt Bratianu Ioneltől azt az üzenetet kapta, hogy az erdélyi román-ság álljon a monarchia mellett. II. Vilmos német császár viszont azt a kívánságát továbbította hozzá, hogy szólítsa fel a regátot a központi hatalmak mellett való beavatkozásra. Midőn ennek a kívánság-nak nem tett eleget, bevonultatták és ki-vítették a frontra.

Ezután elmondotta Maniu, hogy Erdély volt a románság fennmaradásának és nemzeti öntudatának zászlóvivője. A régi királyság azonban nem méltányolta az áldozatokat, amelyeket Erdély az országról hozott. 1919-ben Ferdinánd király két hadosztályt ként a Tisza melletti harcok-hoz és Erdély ötöt küldött. *Akkor is ál-*

dozatot hozott Erdély, miköz a pénzbevéltetés alkalmával két koronát fizetett egy lej-ért. Ezután az erdélyi forradalmakról beszélt a volt miniszterelnök. Elmondotta, hogy Horia, Cloaca és Crisan lázadása nem a francia forradalomból eredt, hanem az erdélyi románság rabslasztorságából. Ma is rendkívüli időket élünk, *intellektu-ális forradalom van készülöben az erkölcs telenség ellen, a lelkiismeret és a gondolat szabadsága mellett.* A vaidistákra célozva, Maniu kérte az istent, világítsa meg az eltévelyedettek agyát, hogy visszatér-jenek az igaz utra és álljanak a tiszta erkölcs és becsületesség szolgálatába.

— Külföldi utamon — mondotta ezután Maniu — számos nagy államférfiural beszélgettem. A Nyugaton egyedül a nemzeti parasztpártban biznak és a párt hatalomra kerülésétől várják az ország ügyeinek jobbrafordulását. Ez nem is késhet már sokáig.

Maniu beszéde előtt több pohárköszön-tő hangzott el, amelyeknek során a nemzeti parasztpárt ifjusági vezetői, így Aldea Ioan, az uioarai tagozat vezetője, a szélsőjobboldal megméltelyező propagan-dája ellen foglaltak állást és különöskép-pen hangsúlyozták, hogy a papságnak a demokrácia mellett van a helye.

Cluj legszebb, legjobb, legmodernebb

Kozmetikai intézete:

„BOTÉ”

Cal. Regele Ferdinand 34.
Vezetők: Hamburg M. és Vass Piri.
Tanítványok kiképzése!

Minden fronton meg-lepően jól tartják magukat eddig a kínai csapatok

Sanghai, szept. 8. Az elmúlt két nap alatt a japánok kétszer indítottak offenzívát a semleges kínai erők ellen, de mindkétféle eredménytelenül. A kínai csapatok minden japán támadást visszavertek.

Az újabb harcok eseményeiről alábbi tudósításaink számolnak be:

Szerda délelőtt Sanghai-nál a japán csapatok ismét támadásra indultak. Különböző éjjel folyt az ágyúharc és kézitus. A japánok jelenleg Yuhui helyiséget tartják Paoshan mellett, amely élénk kínai nyomásnak van kitéve. Mégis a japánok azt közlik, hogy offenzívájuk kielégítően halad. A japánok 3 kilométeres sávot jelöltek ki Unsung közelében, ahol az idegen hajók minden bombázástól biztosítva lesznek. Másrészt rendkívül ádáz harc folyik Yuhunál a Jukong-híd és Kianguan kínai városai között. Számos régi kínai ház leromboltak a japán bombák. Japán körökben azt állítják, hogy újabb 10 kínai hadosztályt küldtek Sanghaiba és Szuceuba és a kínai haderők létszáma a vidéken eléri a 350 ezer főt.

Egyébként japán csapatok erőteljes tevékenységet fejtenek ki az összes harcokban Sanghai-nál éppúgy, mint Eszchninában, habár élénk ellenállásra találunk a kínaiak részéről. Ugy látjuk, a kínai kormányzatnak elég ereje van telintélyének Kína belsejében való fenntartására. Eddig nem is dobta harcba összes katonáit. A japánok viszont a Kínával való viszály végleges rendezésére törekednek és nemcsak az ország északi részeiben akarják tisztázni a helyzetet.

LEGUJABB SPORT

Görögország vezet a Balkán atlétikai versenyen

Román rekordok a Balkaniada második versenynapján

Bucuresti, szept. 8. (Az Uj Kelet tud.) A balkániada atlétikai versenyének második napján, szerdán a következő eredményeket érték el:

Diszkosz. 1. Szilasz görög 46.46 m.
Magasugrás. 1. Pantazis (Görögország) 187 cm.

1500 m. 1. Gorsek (jugoszláv) 4 p. 02.1 mp. Balkán rekord.

200 m. 1. Iordache (Románia) 21. 9 mp. Balkán és román rekord.

10.000 m. 1. Dinu Cristea (román) 32 p. 43.8 mp. Balkán és román rekord.
Kalapácsvetés: 1. Demetropulosz (görög) 48.07 m.

400 m gát: 1. Manitikasz (görög) 53.9 mp.
Balkán-staféta (800 + 400 + 200 + 100) 1. Románia (Nemes, Iordache, Liess, Ghiteacu) 3 p. 24.2 mp.

A második versenynap után a pontverseny a következőképpen áll: 1. Görögország 70 pont, 2. Románia 58, 3. Jugoszlávia 47, 4. Törökország 14, 5. Bulgária 2 pont.

Az Eszaki Liga bíróbizottsága a vasárnap Barkochba-Osana Szatmári Kupa mérkőzés vezetésére Huniade Anton nagybányai játékvezetőt küldte ki. A mérkőzés Negrestiben lesz.

A legujabb bécsi és párizsi

modellek szerint készíti el új szörmebundát és átalakításait

WEISZ T.

szüics

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 11, et. I.

Gólya-palota

Olcsó árak

SZOVATAN

tenészetes meleg gyógyfürdőn utószesznában napi penzú személyenként

120 lej

Taxa postală plătite în nu No. 224713/99

10. Telefon: 8 Havonta 110, évre 600, egész földre: Havont félévre 12, egész detések díjszal KELET” a t zsidóság egyet ja. Cikkeink t forrás megjelöl

Az első és szöveg

Dan Sever, a ri demokráta vé patának népszet Akkor kezdte kor az egyik Ro közéleti stallum A Banca Nat amikor „rájött” sorban a zsidók többségüket.

Most a Caran román demokrá ügyi minisztere.

Nyilatkozatán homályos érzés-ankét résztvevő

Ova inti a For állás foglaljon E ben, mert elég E döknek; elegendő érdekek meglesz, méginkább

Tehát az állam megoldani a rom zsidó állam bajt kérdés megoldás

A megoldás: adni, csak a zsidó

A többiek me manóknak ne fá

Hajmeresztő emlékek dolgoz ami kor ezt az Önkéntelenül is dúlás bibliai tört tomi első szülot dök üldözéséért.

Az első szülot azóta is kiríthat

Most erősen k ta megoldási m eddig tiszta eszt ösztönök, furd mita „ideológia.”

Ezek az ösztö Leformáltak t vorben és elvtá

Áldozatok

A nőnevelgi a rohamosztagos vezér ismét hang

Ezutalt aról keztek meg, h dozatokészésre r

Nehéz elhinni, nak pa'anesnok mondták.

A Harmadik E készsége nevelti hogy a diktátora den vonatkozás kezdve a magán közsáig.

De nemcsak a készsége a Har A diktátorokot zselő haszonélve ban: hatalomban ban dslakodnak és keserű áldoz a német paradi

A munkáság h alatt a felére es vezetéknek banál pótse'ekkel kell halandóknak, aki ben részesülhetn áldozatot követel

A semmitsem-s dálatos és érthe Németországban, hozatal ófája, az kétségkívül az e lesz.

Mint ahogyan egyebet.

Ma már az eg látja és tudja, h

